Anul 134 Sibiu, 15 noiembrie şi 1 decembrie Nr. 43—44 şi 45—46/1986

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Prea Fericitul Părinte TEOCTIST ARAPAŞU

Noul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

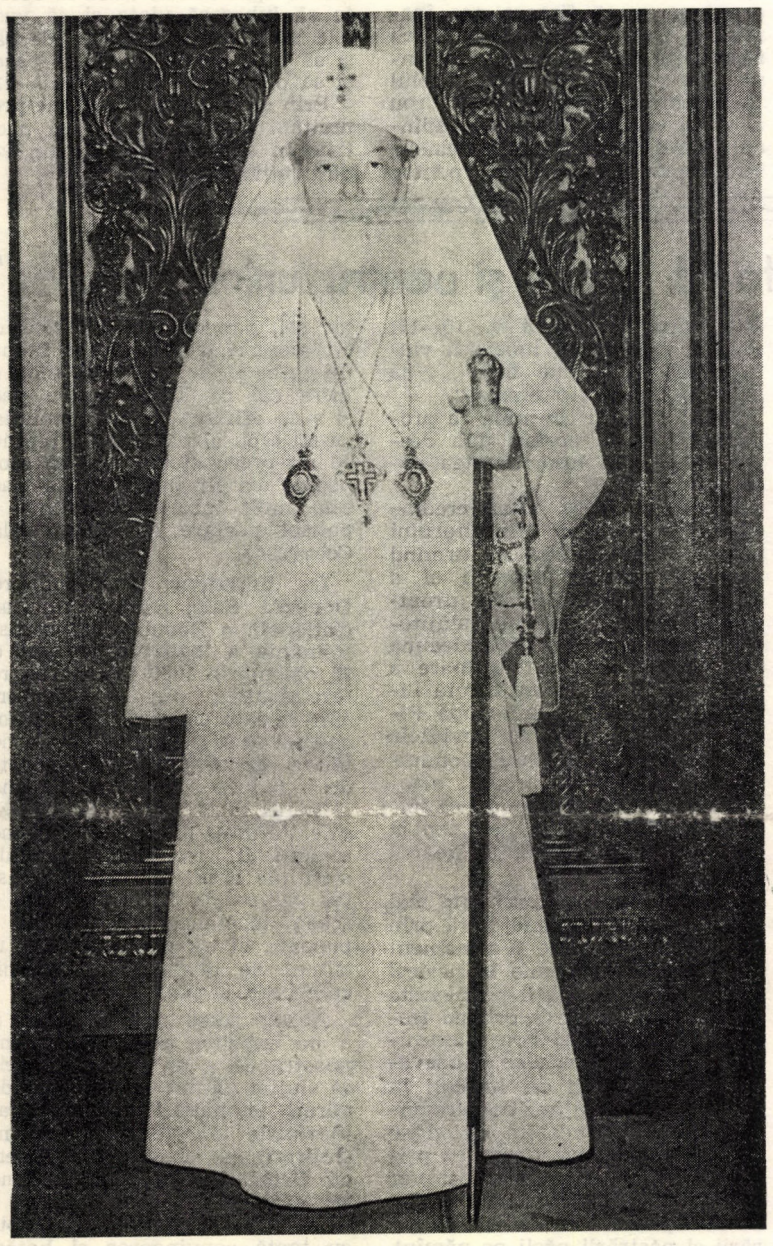

ÎNMÎNAREA, LA MAREA ADUNARE NAŢIONALĂ, A DECRETULUI PREZIDENŢIAL DE RECUNOAŞTERE

La palatul Marii Adunări Naţionale a avut loc joi, 13 noiembrie 1986, festivitatea înmînării Decretului Prezidenţial prin care Î. P. S. Mitropolit Teoctist Arapaşu se recunoaşte în funcţia de patriarh al Bisericii Ortodoxe Române pentru care a fost ales de Colegiul Electoral Bisericesc în ziua de 9 noiembrie 1986.

În numele domnului Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România, a înmînat Decretul şi a adresat felicitări cu ocazia investiturii, domnul Manea Mănescu, vice-preşedinte al Consiliului de Stat.

Prea Fericitul Patriarh Teoctist Arapaşu a mulţumit călduros pentru marea încredere ce i-a fost acordată şi a rugat să se transmită preşedintelui Republicii Socialiste România hotărîrea sa şi a Sinodului Bisericii Ortodoxe Române de a acţiona, alături de întregul popor român, pentru înfăptuirea măreţei opere de înflorire a patriei noastre socialiste, pentru apărarea păcii şi vieţii pe Pămînt.

TELEGRAMĂ

Excelenţei Sale

Domnului NICOLAE CEAUŞESCU

Preşedintele Republicii Socialiste România

Sinodul Bisericii Ortodoxe Române, întrunit în şedinţa de lucru pentru examinarea canonică a alegerii de către Colegiul Electoral Bisericesc, în ziua de 9 noiembrie 1986, a titularului în scaunul vacant de patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, îşi îndreaptă gîndurile cu neţărmurită dragoste şi profundă recunoştinţă către dumneavoastră, mult stimate domnule preşedinte Nicolae Ceauşescu, ctitor al României moderne, Erou

SINODUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

(Continuare în pag. a 3-a)

Primirea la Domnul NICOLAE CEAUŞESCU, Preşedintele Republicii Socialiste România

Preşedintele Republicii Socialiste România, domnul Nicolae Ceauşescu, a primit vineri după-amiază, pe P. F. Teoctist Arapaşu, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

P. F. Patriarh Teoctist Arapaşu a adresat preşedintelui Republicii Socialiste România profunde mulţumiri pentru recunoaşterea Sa ca patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, relevînd, totodată, că ierarhii, clerul şi credincioşii, asemenea tuturor fiilor patriei, dau cea mai înaltă preţuire capacităţii creatoare, activităţii de adevărat făuritor al vieţii noi din ţara noastră, gîndirii cutezătoare a preşedintelui Nicolae Ceauşescu, puse în slujba progresului neîntrerupt al României, fericirii întregului popor. Prea Fericirea Sa a exprimat, în acelaşi timp, cuvinte de aleasă mulţumire şi adîncă recunoştinţă pentru condiţiile de deplină libertate religioasă în care se desfăşoară activitatea Bisericii Ortodoxe Române, a celorlalte culte în ţara noastră.

Prea Fericitul Părinte Patriarh a dat glas hotărîrii Bisericii Ortodoxe Române, a clerului, de a depune toate eforturile pentru sprijinirea muncii poporului nostru, pentru progres şi bunăstare, pentru edificarea României noi, independente şi suverane, de a susţine şi promova în toate împrejurările politica de pace, înţelegere şi colaborare a statului nostru.

Preşedintele Nicolae Ceauşescu a adresat P. F. Patriarh Teoctist Arapaşu, în numele Consiliului de Stat şi al său personal, calde felicitări pentru alegerea în fruntea Bisericii Ortodoxe Române. Confirmarea în această funcţie — a arătat domnul Nicolae Ceauşescu — potrivit obiceiurilor străvechi din ţara noastră, vine să sublinieze că Biserica Ortodoxă Română, prin întreaga sa activitate, trebuie să slujească poporul, munca de făurire a noii orînduiri sociale, a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, de creştere a bunăstării materiale şi spirituale a naţiunii, de întărire continuă a prestigiului României în lume. În acelaşi timp, domnul Nicolae Ceauşescu a relevat că Bisericii Ortodoxe, celorlalte culte religioase, le revine nobila misiune de a participa, prin mijloace specifice, la apărarea păcii, la dezvoltarea colaborării, a înţelegerii între toate popoarele lumii.

La primire au participat domnii Manea Mănescu, vicepreşedinte al Consiliului de Stat şi Ion Cumpănaşu, preşedintele Departamentului cultelor.

Au fost de faţă membrii Sinodului permanent al Bisericii Ortodoxe Române — Î. P. S. Antonie Plămădeală, mitropolitul Ardealului, Î. P. S. Nestor Vornicescu, mitropolitul Olteniei, Î.P.S. Nicolae Corneanu, mitropolitul Banatului.

REFERENDUMUL

din 23 noiembrie — expresia voinţei noastre unanime de pace

VOTUL VIEŢII

Diferitele împrejurări ale vieţii pun pe oricine în faţa unor alternative care cer o dreaptă soluţionare. Însemnătatea opţiunii devine cu atît mai evidentă cu cît distingerea priveşte obiective sau poziţii depărtate unele de altele. Dar şi cînd acestea sînt mai apropiate, promptitudinea este cea care îşi dovedeşte eficacitatea binefăcătoare, cu osebire cînd se raportează direct la realizarea binelui. În această situaţie nici un cuget nu poate sta la îndoială, deliberarea însăşi înclinînd spre ceea ce corespunde fiinţei noastre şi scopului ei pe pămînt — desăvîrşirea. Poruncile sfinte, ele însele au ca epilog cunoscuta îndrumare practică spre urmarea neşovăitoare a cuvîntului Domnului: „Ca martori înaintea voastră iau azi cerul şi pămîntul; viaţa şi moartea ţi-am pus astăzi înainte, binecuvîntarea şi blestemul; alege viaţa ca să trăieşti tu şi urmaşii tăi" (Deuteronom 30, 19).

Orice iniţiativă în sensul vieţii şi binecuvîntării sub toate aspectele este aşadar salutară, ducînd la o împlinire care conferă ostenitorului, potrivit fericirilor din Noul Aşezămînt pentru cel ce lucrează pacea, numirea de fiu al lui Dumnezeu (Matei 5, 9), aceasta întrucît pacea însăşi este un dar dumnezeiesc (Galateni 5, 22).

Situaţia lumii contemporane oglindeşte dorinţa de pace a oamenilor de bine, dar şi pericolul de război generat de interese străine dezvoltării libere şi paşnice a popoarelor, aceasta necesitînd mai mult ca oricînd o deliberare în spirit de mare răspundere. Pretutindeni şi sub felurite forme de manifestare, astăzi

(Continuare în pag. a 2-a)

† TIMOTEI
Episcopul Aradului

„PENTRU PACEA A TOATĂ LUMEA ŞI PENTRU UNIREA TUTUROR"

În toate timpurile şi în toate locurile oamenii de bine de pe pămînt au dorit şi iubit pacea, condiţie absolut necesară pentru desfăşurarea vieţii omeneşti în linişte şi siguranţă. Pacea a fost mereu dorită cu atît mai mult cu cît ea a fost tot mai mult şi mai des răpită oamenilor prin tot felul de nedreptăţi, tiranii şi războaie.

Ca urmare a păcatului strămoşesc, încă în viaţa primei familii, apar ura şi invidia între fraţi care duc la fratricid. Acesta n-a adus pace ci, din contra, zbucium şi nelinişte în sufletul ucigaşului Cain aşa cum în viitor fiecare război nu va aduce pace celui ce-l va declanşa ci va săpa mereu prăpăstii noi între oameni şi popoare. De aceea vedem încă în Vechiul Testament cum oamenii sfinţi vorbesc despre pace ca despre un dar al lui Dumnezeu într-o lume a dreptăţii şi a iubirii, cuvîntul Pace fiind salutul preferat al oamenilor încă din vremea patriarhilor. Iar proorocii vorbind despre vremea venirii lui Mesia şi despre împărăţia întemeiată de El o definesc o împărăţie a păcii. El va fi astfel „Domn al păcii" (Isaia 9, 5) căci „El va da legile sale la popoare fără de număr. Preface-vor săbiile în fiare de pluguri şi lăncile lor în

(Continuare în pag. a 2-a)

Pr. *Aurel Răduleţ*

DE LA CUVINTE LA FAPTE, PENTRU VIAŢA ŞI PACEA LUMII

Incontestabil, problema păcii, a dezarmării generale şi totale, ca bază şi condiţie indispensabilă a progresului şi dezvoltării tuturor popoarelor lumii, este problema majoră cea mai arzătoare a epocii noastre în acest sfîrşit de mileniu. Întreaga umanitate doreşte pacea. Şi cu toate acestea lumea de azi este supraîncărcată de arme şi armamente din ce în ce mai sofisticate şi nimicitoare în a căror eventuală utilizare declanşarea unui conflict ar însemna sfîrşitul civilizaţiei umane şi poate chiar şi al vieţii pe pămînt. Tratativele de dezarmare bat pasul pe loc de multă vreme sau avansează tot mai greu prin hăţişul a nenumărate piedici, în timp ce, dimpotrivă, cursa înarmărilor continuă cu frenezie absurdă nestingherită, extinzîndu-se acum şi în spaţiul cosmic; fabricile de război lucrează din plin, iar cheltuielile militare cresc an de an într-un ritm galopant. Nenumăratele declaraţii şi discursuri despre pace ale politicienilor, nu puţinele cuvinte frumoase pronunţate din toate părţile în numele păcii la îndelungatele tratative de dezarmare ţinute de la ultimul război mondial încoace nu au fost, din păcate, urmate de fapte. Ştim că în acest răstimp s-au acumulat cantităţi

(Continuare în pag. a 2-a)

Drd. *Ioan I. Ică*

MAREA UNIRE DIN 1918

Cu entuziasm şi însufleţire patriotică prăznuim din nou marea epopee a unirii româneşti de la 1 Decembrie 1918 şi pe aleşii ei făuritori. Prin proclamarea unirii Transilvaniei cu Patria mamă, la Alba Iulia, se proclama însăşi renaşterea României, deplina şi definitiva unitate şi libertate a poporului român, idealuri străvechi aşezate odată cu neamul, limba şi credinţa lui. Într-adevăr, două fapte mari, strîns împletite una cu alta, au străbătut ca un fir roşu întreaga istorie românească: independenţa şi unitatea. Pentru libertatea şi independenţa pămîntului românesc au luptat secole de-a rîndul fiii încercatului nostru popor, în frunte cu marii săi cîrmuitori: Burebista, Decebal, Gelu Românul, Mircea cel Mare, Iancu de Hunedoara, Vlad Ţepeş, Ştefan cel Mare, Petru Rareş, Mihai Viteazul, Tudor Vladimirescu, Alexandru Cuza ş. a. Prin lupta şi jertfa acestora şi a sutelor de mii de eroi rămaşi anonimi din Muntenia, Oltenia, Dobrogea, Moldova, Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş, poporul nostru şi-a păstrat fiinţa naţională, ca şi pămîntul pe care-l stăpîneşte şi munceşte de milenii.

Este adevărat că prin vitregia vremurilor, pe pămîntul românesc s-au format trei „ţări", fiecare cîrmuită de voievodul ei, cu rînduieli interne proprii, însă aproape identice între ele. Doar Mihai Viteazu a izbutit pentru o clipă să înfăptuiască şi unirea statală prin unirea sub un singur sceptru a Ţării Româneşti, a Transilvaniei şi a Moldovei. Dar aceasta nu trebuie să ne facă să credem că ţara şi poporul s-ar fi împărţit. Ele au fost şi au rămas una, prin limba, credinţa, datinile şi obiceiurile românilor de pretutindeni, care au fost aceleaşi în decursul istoriei noastre bimilenare, ele constituind factori puternici de menţinere a unităţii lor.

Carpaţii n-au fost socotiţi niciodată un hotar despărţitor între fraţi, ci coloana vertebrală a aceluiaşi trup românesc, care i-a unit şi mai strîns. Prin trecătorile Carpaţilor au străbătut atîţia ţărani, ciobani, negustori, zugravi de icoane şi de biserici, copişti de manuscrise, meşteri tipografi, preoţi şi călugări, dascăli şi ierarhi, care duceau dintr-o parte în alta a lanţului carpatic acelaşi grai, aceeaşi lege şi acelaşi suflet românesc. Este de-a dreptul impresionant numărul satelor întemeiate de ţărani şi de ciobani transilvăneni în regiunile subcarpatice sau în Dobrogea, cunoscute fie sub numele de „Ungureni", fie sub numele satului lor de baştină. În aceste sate noii veniţi au ridicat biserici, în care slujeau preoţi din neamul lor, s-au încuscrit cu cei pe care i-au găsit aici, întărind astfel şi mai mult unitatea românească.

De multe ori domnitorii celor trei ţări au încheiat alianţe politice antiotomane şi s-au ridicat împreună la luptă pentru apărarea ţării lor, dar şi pentru oprirea înaintării otomane în centrul şi apusul Europei.

Domnitorii celor două ţări de peste munţi au stăpînit teritorii întinse din Transilvania (Amlaşul, Făgăraşul, Banatul Severinului, posesiuni ale voievozilor munteni, — Ciceul, Cetatea de Baltă, Bistriţa, Rodna şi Unguraşul, ale moldovenilor). În aceste feude, dar şi în alte oraşe şi sate ale Transilvaniei domnii munteni şi moldoveni au ridicat o seamă de biserici şi mănăstiri, printre care: mănăstirea Prislop, întemeiată de ucenici ai Sfîntului Nicodim de la Tismana, rectitorită de domniţa Zamfira, fiica lui Moise Vodă al Ţării Româneşti, bisericile vlădiceşti de la Vad şi Feleac, ridicate de domni moldoveni, poate de însuşi Ştefan cel Mare, catedrala mitropolitană din Alba Iulia de Mihai Viteazul, biserica din Turnu Roşu — j. Sibiu de Matei Basarab, bisericile din Făgăraş şi Ocna Sibiului ca şi mănăstirea de la Sîmbăta de Sus, de Constantin Vodă Brîncoveanu, biserica Sf. Nicolae din Scheii Braşovului, ctitorită şi ajutată în decursul veacurilor de zeci de domni, boieri şi credincioşi din ţările româneşti extracarpatice şi atîtea altele.

În mănăstirile Ţării Româneşti şi ale Moldovei au vieţuit mii de călugări şi călugăriţe din Transilvania, unii din ei ajungînd pe scaunele vlădiceşti de acolo. Călugări şi credincioşi transilvăneni au întemeiat biserici, schituri şi mănăstiri la sud şi la răsărit de Carpaţi: Predeal, Cheia, Suzana, Stînişoara, în Muntenia, Cocoş în Dobrogea şi altele. Vlădici ca Varlaam al Moldovei, Teodosie al Ungrovlahiei, sau domnitori, ca Vasile Lupu şi Constantin Brîncoveanu, s-au ridicat întru apărarea ortodoxiei din Transilvania, în faţa acţiunii prozelitiste a altor culte, convinşi că prin păstrarea unităţii de credinţă se păstra şi unitatea neamului.

Un alt factor care a contribuit din plin la afirmarea conştiinţei de unitate românească l-au constituit cărţile bisericeşti, tălmăcite în grai înmiresmat de cazanie de cărturarii vremii şi răspîndite apoi în toate locurile în care se auzea vorbă românească. Harnicii meşteri tipografi care nu ţineau seamă de hotarele nefireşti create de vremuri — şi ale căror strădanii nu pot fi îndeajuns subliniate — lucrau şi într-o parte şi în alta a Carpaţilor, slujind întregului lor neam. Un tîrgovişte an ca diaconul Coresi lucra în Braşov, Filip Moldoveanul la Sibiu, un Meletie Macedoneanul, deci un „vlah" sud-dunărean, la Govora, în Oltenia, preotul Chiriac Moldoveanul la Alba Iulia, unde a activat un timp şi ipodiaconul Mihai Ştefan, ucenicul lui Antim Ivireanul, Petru Popovici Rîmniceanul şi Sandu din Iaşi la Blaj şi atîţia alţii. Vlădici împodobiţi cu ştiinţă de carte, cu dreaptă credinţă şi cu dragoste adîncă de fiii lor sufleteşti au cuvîntat în aceste cărţi unui neam întreg că el este unul, că are aceeaşi lege ortodoxă şi că vorbeşte aceeaşi limbă pe care au moştenit-o de la romani, strămoşii lor.

Cazania învăţatului mitropolit Varlaam al Moldovei numită şi *Carte românească de învăţătură*, a cunoscut o mai largă răspîndire în Transilvania, chiar decît în Moldova unde apăruse (Iaşi 1643), fiind hărăzită ca „dar limbii româneşti" pentru „toată semenţia românească pretutinderea ce se află pravoslavnici într-această limbă", cum preciza Vasile Vodă Lupu în „Cuvîntul" său. S-au găsit, pînă acum, peste 350 de exemplare în teritoriile intracarpatice. Contemporanul lor, mitropolitul Simion Ştefan al Transilvaniei, în prefaţa *Noului Testament* de la Alba Iulia din 1648, ridica problema unităţii limbii literare româneşti, mărturisind că s-a străduit să tălmăcească pentru a înţelege toţi, iar dacă nu va izbuti — spunea el — vina o poartă „cei ce au răsfirat românii printr-alte ţări, de s-au amestecat cuvintele cu alte limbi", deci aceia care au creat hotare despărţitoare între fraţi. Acelaşi lucru îl făcea şi mitropolitul poet Dosoftei în prefeţele unora din cărţile sale, ca şi *Biblia* de la Bucureşti din 1688, la baza căreia au stat traduceri mai vechi făcute de cărturari din Ţara Românească, Transilvania şi Moldova. Către sfîrşitul veacului al XVIII-lea, învăţatul episcop Chesarie de la Rîmnic, în prefeţele *Minelor* tipărite de el, se ocupa de originea latină a neamului şi a limbii noastre, ca şi de continuitatea noastră pe teritoriile locuite de daci şi apoi de romani.

Conştiinţa de unitate naţională apare şi în scrisul cronicarilor (Grigorie Ureche, Miron Costin şi Stolnicul Constantin Cantacuzino), în cunoscuta lucrare a savantului de reputaţie europeană Dimitrie Cantemir *Hronicul vechimii a româno-moldovlahilor*, lucrare folosită şi de episcopul Inochentie Micu, la redactarea cunoscutelor sale memorii, prin care cerea drepturi pe seama românilor transilvăneni. La sfîrşitul secolului al XVIII-lea şi începutul celui următor, conştiinţa unităţii de neam şi de limbă a fost prezentată cu şi mai multă însufleţire şi documentată istoric şi lingvistic de cunoscuţii reprezentanţi ai Şcolii ardelene": Samuil Micu, Gheorghe Şincai, Petru Maior, ca şi de autorii acelui celebru *Supplex Libellus Valachorum* din 1791.

Această conştiinţă naţională a constituit un suport tot mai puternic în

(Continuare în pag. a 7-a)

Pr. prof. *Mircea Păcurariu*

(Continuare din pag. 1)

voinţa de pace se impune cu toată energia. În ţara noastră, între numeroasele iniţiative ale înţeleptei conduceri de stat, ale Domnului Preşedinte Nicolae Ceauşescu, se înscrie necesitatea consultării întregii opinii publice româneşti cu privire la reducerea de către Republica Socialistă România cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor şi cheltuielilor militare şi convocarea în legătură cu aceasta a unui referendum ca cea mai largă formă de exprimare şi afirmare a voinţei întregului popor. Iniţiativa însuşită cu entuziasm unanim a luat forma legală, la propunerea celui de al III-lea Congres al Oamenilor Muncii, prin hotărîrea înaltelor foruri de stat şi aprobarea Marii Adunări Naţionale. Cu toţi cetăţenii patriei dragi şi fiii Bisericii Ortodoxe Române în unitatea de totdeauna a voinţei naţionale şi a contribuţiei sincere la propăşirea generală, au prilejul ca în deplinătatea libertăţii de conştiinţă să se pronunţe conform mărturisirii lor de credinţă, pentru o realizare ce dă îndreptăţita mîndrie de

VOTUL VIEŢII

a constitui pildă vrednică de urmat pentru alţii în ceea ce priveşte responsabilitatea umană faţă de marile năzuinţe şi în acelaşi timp imperative majore ale omenirii.

Prin cele trei Adunări ale cultelor pentru dezarmare şi pace care încununează conferinţele preoţeşti sau alte manifestări în care se demonstrează ataşamentul deplin la cauza poporului, ierarhii, preoţii şi credincioşii Bisericii Ortodoxe Române au adus şi îşi aduc mereu contribuţia la tot ceea ce înseamnă proiect sau acţiune în largul cîmp al apărării păcii şi al dezarmării şi în special a celei nucleare. Ei au convingerea că fiecare pas înainte pe calea destinderii şi păcii reprezintă un DA spus vieţii însăşi pe planeta noastră. Apelul Preşedintelui României şi Erou al Păcii răsună puternic în adîncul fiinţei fiecăruia: „Să demonstrăm prin votul nostru pentru reducerea unilaterală cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor şi cheltuielilor militare, voinţa nestrămutată a poporului român pentru înfăptuirea dezarmării şi în primul rînd a dezarmării nucleare, hotărîrea poporului nostru de a se angaja cu toate forţele şi de a participa activ la lupta pentru o lume fără arme, fără războaie!"

Într-adevăr, cum am fi putut răspunde mai hotărîţi şi loial decît prin totala adeziune exprimată la 23 noiembrie 1986 la un act ce dobîndeşte un prestigiu internaţional evident pentru conţinutul plin de responsabilitate în faţa destinului umanităţii, el avînd acoperirea faptelor. Noi înşine fiind în consonanţă cu afirmarea şi strădania consacrate idealurilor măreţe ale lumii, ne dovedim totodată şi beneficiari ai făgăduinţelor biblice după cuvîntul apostolului: „Cel ce voieşte să iubească viaţa şi să vadă zile bune, să se ferească de rău şi să facă binele, să caute pacea şi să o urmeze" (I Pt. 3, 10—11).

Prin orice bună făurire ne pronunţăm pentru progres şi pace. Este în această realitate un vot dat vieţii înseşi.

„Pentru pacea a toată lumea şi pentru unirea tuturor"

(Continuare din pag. 1)

seceri. Nici un neam nu va mai ridica sabia împotriva altuia şi nu va mai face războaie" (Isaia 2, 4).

Vorbind despre pace ca despre binecuvîntarea lui Dumnezeu, psalmistul David zice: „Domnul va binecuvînta pe poporul său cu pace" (Ps. 28, 11) iar Isaia afirmă că: „Pacea va fi lucrul dreptăţii, roada dreptăţii va fi liniştea şi nădejdea" (Isaia 32, 17).

Venind în lume Mîntuitorul, încă în noaptea sfîntă a naşterii Sale, îngerii au cîntat imnul păcii: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace, între oameni bunăînvoire" (Luca 2, 14).

De pe amvonul Său din munte Mîntuitorul a spus ucenicilor Săi şi lumii întregi: „Fericiţi făcătorii de pace că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema" (Matei 5, 9). Vorbindu-le mai tîrziu despre apropiata Sa plecare la Tatăl, El le spune ucenicilor: „Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă" (Ioan 14, 27), iar după învierea Sa din morţi îi salută, de fiecare dată, cu cuvintele: „Pace vouă!" (Ioan 20; 21.26).

Sfinţii apostoli, urmînd învăţătura şi pilda Mîntuitorului, vor propovădui pretutindeni pacea între oameni. Astfel sfîntul apostol Pavel scrie în ep. către Evrei cap. 12, v. 14: „Căutaţi pacea şi sfinţenia fără de care nimeni nu va vedea pe Dumnezeu" iar în cea către Romani la cap. 12 v. 18: „trăiţi în pace cu toţi oamenii". De asemenea citim în ep. I a sf. ap. Petru la cap. 3 v. 10—11: „Cel ce voieşte să iubească viaţa şi să vadă zile bune... să caute pacea şi s-o urmeze".

Sfinţii părinţi continuă să propovăduiască în acelaşi duh despre roadele şi însemnătatea păcii.

Rămînînd întru totul credincioasă învăţăturii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos şi urmînd vestirea sfinţilor apostoli şi a sfinţilor părinţi, Biserica dreptmăritoare prin ierarhii, slujitorii şi credincioşii ei dintotdeauna s-a străduit să fie slujitoare a păcii. Astfel la fiecare Sfîntă Liturghie care de îndată după Binecuvîntare începe cu cuvintele de îndemn: „Cu pace Domnului să ne rugăm", preotul ortodox cheamă pe credincioşi ca împreună cu el să se roage: „pentru pacea a toată lumea şi pentru unirea tuturor" ...,

Azi, cînd pacea lumii este mai mult ca oricînd primejduită prin acumularea de arme şi armament de distrugere ce pune în pericol însăşi existenţa vieţii pe planeta noastră, mai mult ca oricînd trebuie să luptăm pentru statornicirea unei păci trainice şi adevărate şi între toţi cei înrolaţi în frontul păcii, slujitorii şi credincioşii Bisericii noastre Ortodoxe trebuie să rămînă mereu în prima linie. Ei au sprijinit şi vor sprijini întotdeauna orice acţiune întreprinsă în vederea instaurării şi păstrării păcii pe pămînt.

Făcînd parte dintr-un neam iubitor de pace care n-a căutat să cotropească niciodată alte popoare ci doar să-şi apere pămîntul sfînt al moşilor şi strămoşilor săi, noi fiii buni ai Bisericii strămoşeşti şi ai scumpei Românii ne bucurăm nespus de mult că între cei ce luptă pentru pace şi s-au afirmat pe plan mondial, ca un erou al păcii şi al dreptăţii ce nu precupeţeşte nici un efort pentru ca în lume să fie pace este mult iubitul preşedinte al patriei noastre domnul Nicolae Ceauşescu.

La iniţiativa şi propunerea Domniei Sale, Marea Adunare Naţională a Republicii Socialiste România a legiferat în ziua de 23 octombrie 1986 instituirea referendumului din 23 noiembrie 1986 în care poporul nostru a fost chemat să se pronunţe asupra hotărîrii guvernului ţării noastre de a reduce cu 5 la sută armamentele, efectivele şi cheltuielile sale militare dînd astfel un nemaiîntîlnit exemplu celorlalte state ale lumii să procedeze astfel pentru ca treptat-treptat să scadă tensiunea dintre ţări şi popoare şi să se instaureze un climat de destindere, prietenie, colaborare şi pace.

Avînd acest fericit prilej de a ne exprima prin vot dorinţa noastră de a ne arăta că dorim să slujim alături de toţi fiii adevăraţi ai patriei noastre dragi idealurile măreţe ale ţării, noi slujitorii şi credincioşii Bisericii Ortodoxe Române în 23 noiembrie 1986, zi ce va rămîne în istorie ca o zi a păcii, am votat cu toată convingerea şi hotărîrea legea propusă spre aprobare prin referendum, lege ce va aureola şi mai mult omenia şi demnitatea poporului nostru în faţa întregii lumi.

De la cuvinte la fapte . . .

uriaşe de armament şi s-au creat, irosindu-se imense resurse materiale şi financiare şi de inteligenţă creatoare, mijloace de distrugere din ce în ce mai perfecţionate, situaţie care a adus omenirea în pragul unei catastrofe. Mai mult ca oricînd, pacea lumii presupune şi reclamă acum nu declaraţii verbale, ci fapte şi măsuri concrete, efective.

În aceste condiţii dramatice, noua iniţiativă a preşedintelui României, Domnul Nicolae Ceauşescu — care-şi confirmă prin aceasta încă odată prestigiul şi renumele de Erou al Păcii — privind reducerea unilaterală cu 5 la sută de către România a armamentelor, efectivelor şi cheltuielilor militare, iniţiativă adoptată şi legiferată de Marea Adunare Naţională în şedinţa din 24 octombrie a. c. urmînd ca la referendumul din 23 noiembrie să primească girul întregii noastre naţiuni, indică în mod limpede şi elocvent calea ce trebuie urmată pentru salvarea omenirii. Prin acesta, România dă un nou exemplu grăitor de unire a vorbei cu fapta. Dînd expresie voinţei întregului nostru popor, măsura legiferată ca şi referendumul din 23 noiembrie sînt o mărturie de abordare constructivă a problemei majore a contemporaneităţii: Pacea Lumii. Ele promovează exact acea politică de care e nevoie pentru depăşirea actualelor grave încordări şi tensiuni create în viaţa internaţională ca urmare a escaladării aberantei curse a înarmărilor între marile puteri. Departe de a ameninţa securitatea cuiva şi opunînd politicii de forţă, forţa exemplului constructiv, ele reprezintă, dimpotrivă, o acţiune concretă, perfect realistă, pe linia dezarmării, care demonstrează totodată că înfăptuirea acestui deziderat stringent al viitorului omenirii este perfect posibilă.

Răspunzînd imperativelor celor mai urgente ale zilelor noastre şi evidenţiind încă odată vocaţia de pace sădită în firea poporului român, hotărîrea României se înscrie în acelaşi timp în deplin consens cu nobilele obiective ale „Anului Internaţional al Păcii" de la care popoarele lumii de pretutindeni aşteaptă întreprinderea de paşi concreţi în vederea ajungerii la o înţelegere corespunzătoare în privinţa înfăptuirii dezarmării generale şi totale, în primul rînd a celei nucleare, la eliminarea tuturor obstacolelor ce stau în calea păcii, securităţii şi colaborării. Valoarea unei asemenea măsuri constă atît în posibilitatea de deblocare a unor importante resurse în favoarea dezvoltării şi relansării economiei mondiale cît şi în forţa exemplului demn de urmat pentru toate naţiunile lumii.

Întregul nostru popor, muncitori, ţărani, intelectuali, bărbaţi şi femei, tineri şi vîrstnici îşi exprimă cu acest prilej adeziunea deplină faţă de această importantă măsură de natură să determine promovarea cauzei dezarmării, să dea un exemplu mobilizator pentru toate statele, pentru toate forurile de negociere. În condiţiile agravării încordării internaţionale oferim lumii întregi un exemplu curajos, deschis şi concret. Dovedim că se poate trece la efectuarea de reduceri militare fără a afecta cu nimic securitatea naţională. Şi nutrim speranţa că şi alte state vor urma neîntîrziat nobilul exemplu românesc, ceea ce ar conduce nemijlocit la îmbunătăţirea climatului politic, la sporirea încrederii atît de necesare în făurirea unei lumi mai drepte şi mai bune, fără arme şi fără războaie.

Vestind în lume „Evanghelia Păcii" (Efes. 6, 15) lui Hristos Iisus — care este „Pacea noastră" (Efes. 2, 14) şi Care „venind a binevestit: Pace vouă, celor de departe şi celor de aproape" (Ef. 2, 17) fericind cu darul înfierii pe „făcătorii de pace" (Mt. 5, 9) — şi împlinind în lume în puterea Lui lucrarea de reconciliere şi împăcare a oamenilor cu Dumnezeu, întreolaltă şi în ei înşişi, Biserica Ortodoxă Română n-a încetat nici o clipă să acţioneze cu mijloacele specifice pentru a sădi pacea şi bunăvoinţa în inimile credincioşilor ei, pentru statornicirea şi întărirea păcii între toţi oamenii. Insistînd, în conformitate cu vocaţia sa fundamentală, cu precădere asupra aspectului spiritual-moral al păcii, cu convingerea că în ultimă instanţă procesul de realizare a Păcii Omului şi a umanităţii se identifică cu zidirea Omului Păcii, Biserica noastră nu pierde din vedere faptul că pacea este un complex în care dimensiunea militară, social-economică şi politică joacă un rol determinant. Fără a-şi putea aroga funcţii politice şi social-economice proprii, care nu ţin de esenţa constituţiei şi misiunii sale divine, Biserica ai cărei membri sînt totodată şi cetăţeni angajaţi activ în viaţa societăţii cu rosturi social-economice şi politice precise, nu a fost, nu este şi nu va fi nicicînd indiferentă faţă de aceste dimensiuni constitutive ale vieţii credincioşilor ei. Dimpotrivă, ea a fost întotdeauna alături de popor sprijinindu-l activ de pe poziţii proprii şi cu mijloace specifice în toate momentele cruciale ale realizării aspiraţiilor sale de dreptate socială, independenţă naţională şi coexistenţă paşnică cu toate popoarele lumii.

În conformitate cu această poziţie şi atitudine tradiţională a sa de-a lungul istoriei, şi acum, în aceste momente de agravare a încordării internaţionale şi de sporire a riscului unei catastrofe nucleare, atotnimicitoare, Biserica Ortodoxă Română a salutat din toată inima noua şi strălucita iniţiativă de pace a preşedintelui României, răspunzînd în unanimitate şi deplină unitate cu un DA răspicat la referendum, înţelegîndu-l ca pe un DA în favoarea vieţii şi păcii pe pămînt.

TELEGRAMĂ

(Continuare din pag. 1)

între Eroii neamului, spre a vă exprima şi cu acest solemn prilej sentimentele de aleasă cinstire şi deosebită stimă pentru activitatea pe care cu înţelepciune, bărbăţie şi pilduitoare dăruire o desfăşuraţi în slujba măreţei opere de ridicare a patriei pe noi culmi de civilizaţie şi progres, pentru contribuţia de excepţională însemnătate adusă la apărarea păcii, a vieţii şi liniştii popoarelor, la soluţionarea marilor probleme cu care se confruntă astăzi omenirea.

Prin alegerea ca patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a Î. P. S. Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, Teoctist Arapaşu, Colegiul Electoral Bisericesc are conştiinţa că a împlinit un act de răspundere şi îşi exprimă convingerea că şi în continuare clerul şi credincioşii de pe tot cuprinsul ţării vor fi îndrumaţi în spiritul dragostei şi al înfrăţirii în muncă, al respectului faţă de memoria înaintaşilor, al dăruirii pentru înflorirea patriei noastre socialiste. Cu aceste simţăminte unanim împărtăşite de fiii Bisericii noastre, vă mulţumim din adîncul inimii, mult stimate domnule preşedinte, pentru climatul de largă libertate religioasă de care ne bucurăm şi în care ne desfăşurăm activitatea, asigurîndu-vă că sîntem ferm hotărîţi să ne situăm la înălţimea măreţei epoci de creaţie, construcţie şi progres, căreia poporul i-a dat, cu recunoştinţă şi mîndrie, numele dumneavoastră iubit.

Dînd cea mai înaltă apreciere întregii politici interne şi externe a statului nostru, ale cărei principii, pătrunse de profund umanism, şi-au găsit o nouă şi puternică afirmare în memorabila dumneavoastră cuvîntare rostită recent de la tribuna Marii Adunări Naţionale, ne exprimăm hotărîrea de a sprijini cu toată fermitatea generoasele iniţiative ale României, consacrate opririi cursei înarmărilor, eliminării armelor nucleare, a tuturor armelor, triumfului păcii şi raţiunii în întreaga lume. Răspunzînd cu toată căldura inimilor noastre vibrantei chemări pe care aţi adresat-o poporului, vom spune un DA hotărît la apropiatul referendum privind reducerea unilaterală cu 5 la sută de către ţara noastră a efectivelor, armamentelor şi cheltuielilor militare.

Însufleţiţi de aceste gînduri, vă încredinţăm, mult stimate şi iubite domnule preşedinte Nicolae Ceauşescu, că ierarhii, clerul şi credincioşii Bisericii Ortodoxe Române, asemenea întregului şi vrednicului nostru popor, vă înconjoară şi vă urmează cu fierbinte dragoste şi devotament în strădaniile ce le depuneţi pentru propăşirea şi independenţa patriei, pentru cauza păcii, înţelegerii şi colaborării între toate popoarele lumii.

DESFĂŞURAREA ALEGERII ŞI INSTALĂRII PREA FERICITULUI PĂRINTE PATRIARH TEOCTIST AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Biserica Ortodoxă Română, văduvită de Întîiul ei stătător prin trecerea la cele veşnice în data de 31 iulie 1986, a vrednicului de pomenire patriarh Iustin Moisescu, şi-a împlinit această lipsă prin alegerea, în data de 9 noiembrie a. c., a Înalt Prea Sfinţitului Teoctist Arapaşu, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, ca Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Ungrovlahiei şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Potrivit art. 133, alin. II din Statutul pentru organizarea şi funcţionarea Bisericii Ortodoxe Române, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Teoctist a devenit Patriarh Locotenent de îndată ce s-a întîmplat decesul Patriarhului Iustin şi în această calitate şi în baza prevederilor art. 130, alin. 3 din Statutul pentru organizarea şi funcţionarea Bisericii Ortodoxe Române, după trecerea termenului legal de trei luni de la vacantarea scaunului de patriarh, a convocat Colegiul Electoral Bisericesc pentru Duminică, 9 noiembrie 1986, în vederea alegerii noului patriarh.

După rînduiala îndătinată, în preziua alegerii s-a oficiat, în catedrala patriarhală, vecernia cu priveghere.

A doua zi, 9 noiembrie 1986, în prezenţa tuturor membrilor Sf. Sinod, a membrilor Colegiului Electoral Bisericesc şi a credincioşilor, s-a oficiat, în catedrala patriarhală, Sf. Liturghie de către un sobor de preoţi şi diaconi, în frunte cu P. S. Roman Ialomiţeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor.

După Sf. Liturghie, la orele 11, a avut loc slujba Te-Deum-ului, invocîndu-se harul Duhului Sfînt asupra lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc, după care, la orele 11,30, toţi cei în drept au trecut în sala de şedinţe a Adunării Naţionale Bisericeşti din Palatul patriarhal, unde s-au desfăşurat lucrările alegerii noului patriarh.

Din Colegiul Electoral Bisericesc au făcut parte:

— Membrii Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

— Delegaţii de drept în Colegiul Electoral Bisericesc ai autorităţilor de stat:

— D-l Marin Ivaşcu, vicepreşedinte al Marii Adunări Naţionale.

— D-l Ion Cumpănaşu, preşedintele Departamentului Cultelor, delegat al Guvernului Republicii Socialiste România.

— Membrii clerici şi mireni ai Adunării Naţionale Bisericeşti, reprezentînd cele 13 eparhii ale Patriarhiei Române.

— Membrii clerici şi mireni ai Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Bucureştilor.

— Rectorii celor două Institute teologice universitare din Bucureşti şi Sibiu.

— Directorii celor 6 Seminarii teologice din ţară.

La orele 11,45 o delegaţie a Colegiului Electoral Bisericesc a invitat pe Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Teoctist, Locţiitor de Patriarh, pe delegaţii autorităţilor de stat, pe Înalt Prea Sfinţiţii Mitropoliţi şi pe Prea Sfinţiţii Episcopi şi Arhierei să poftească în Sala Adunării Naţionale Bisericeşti.

După rostirea rugăciunii „Împărate ceresc", au fost desemnaţi doi secretari şi s-a făcut apelul Colegiului Electoral Bisericesc, constatîndu-se că există majoritatea legală.

S-a dat citire apoi acordului Departamentului Cultelor pentru deschiderea lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc.

Îndeplinindu-se astfel toate formalităţile pentru deschiderea lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Teoctist a rostit o cuvîntare, în care a arătat, la început, scopul convocării Colegiului Electoral Bisericesc: „Sîntem chemaţi — a arătat Î. P. S. Sa — să înscriem cu mult discernămînt şi cu înalt simţ de responsabilitate, o nouă pagină în istoria multiseculară a Bisericii noastre strămoşeşti: alegerea noului ei Întîistătător".

În continuare, Î. P. S. Sa a adus un profund omagiu personalităţii celui vrednic de pomenire Iustin patriarhul arătînd că: „Zestrea pe care adormitul întru fericire, Patriarhul Iustin a lăsat-o obştei noastre drept măritoare şi poporului din care a odrăslit, este deosebit de bogată şi preţioasă, atît în domeniul gîndirii şi doctrinei, cît şi în cel practic şi pastoral, căci după cum se ştie, întreaga sa viaţă, el a slujit şi a străjuit Ortodoxia noastră românească, nu de pe o singură înălţime, ci de pe culmile multor munţi de strădanii şi răspunderi, închinate Bisericii şi Patriei noastre dragi. Erudit slujitor al teologiei, cu o aleasă cultură, el a dat la lumină studii şi cărţi de excepţională valoare... Ca om de gîndire şi cercetare teologică, patriarhul de pioasă memorie Iustin s-a format şi a rămas un mare cărturar, nu numai prin ceea ce el însuşi a agonisit, ca opere scrise sau traduse, ci şi prin impulsurile noi pe care le-a împrumutat gîndirii şi scrisului teologic românesc în calitate de profesor şi ierarh. A iniţiat traducerea în româneşte şi tipărirea colecţiei „Părinţi şi scriitori bisericeşti" şi s-a preocupat îndeaproape de tipărirea scrierilor biblice, a cărţilor de cult şi a multor studii de actualitate pentru viaţa bisericească, ridicînd prestigiul culturii noastre teologice şi asigurîndu-i cuvenita ei afirmare în sînul Ortodoxiei şi al celorlalte confesiuni creştine...

În marile organizaţii creştine, cum sînt: Consiliul Ecumenic al Bisericilor, Conferinţa Bisericilor Europene, Conferinţa Creştină pentru Pace..., Patriarhul Iustin a fost ani de-a rîndul purtătorul de cuvînt cel mai autorizat al Bisericii noastre...

Personalitatea excepţională a Patriarhului Iustin... s-a împlinit armonios şi printr-o activitate neobosită închinată mobilizării conştiinţelor pentru apărarea vieţii şi pentru salvgardarea păcii pe pămînt...

Patriarhul Iustin a arătat felul în care fiii Bisericii noastre trebuie să fie prezenţi în viaţa, preocupările şi aspiraţiile poporului român, în noile condiţii pentru făurirea României contemporane, libere, independente şi suverane...

Ca deputat în Marea Adunare Naţională, vreme de mai bine de un sfert de veac, sau ca membru în Consiliul Naţional al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, încă de la înfiinţarea acestuia şi pînă în ultima zi a vieţii sale, Patriarhul Iustin s-a dovedit un însufleţit patriot...

Zestrea pe care am înfăţişat-o se dublează cu grija arătată de patriarhul Iustin pentru patrimoniul naţional cultural, restaurînd sanctuarele moldovene. Nu i-a lipsit, cum se ştie, darul gospodăresc".

După ce a readus astfel în memorie chipul luminos al celui de al IV-lea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Î. P. S. Mitropolit Teoctist a adresat Colegiului Electoral Bisericesc părintească poftire de a proceda la desemnarea prin vot a unui demn urmaş al vrednicilor patriarhi care au stat la cîrma Ortodoxiei româneşti.

Pentru a permite membrilor Colegiului Electoral să se consulte asupra persoanei care va fi găsită potrivită să preia cîrma destinelor Bisericii Ortodoxe Române, Î. P. S. Sa solicită şi obţine aprobarea ca lucrările să fie suspendate pentru o jumătate de oră.

La reluarea lucrărilor se procedează la alegerea a doi bărbaţi de încredere care să fie de faţă la depunerea şi scoaterea buletinelor din urnă. S-au citit apoi prevederile art. 130 din Statutul pentru organizarea şi funcţionarea B. O. R. privitoare la modalitatea în care urmează să se facă alegerea.

Apoi, cei doi bărbaţi de încredere au împărţit buletinele de vot şi s-a trecut la votarea propriu-zisă.

Cînd s-a purces, după aceea, la despuierea scrutinului, s-a constatat că primul vot a fost acordat Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Teoctist al Moldovei şi Sucevei, motiv pentru care, potrivit rînduielii, Î. P. S. Sa a cedat preşedinţia Colegiului Electoral Bisericesc Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Antonie al Ardealului, care a continuat citirea voturilor.

Rezultat final: Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Teoctist a fost ales în unanimitate patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Într-o atmosferă de entuziasm, care a cuprins întreaga sală, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Antonie al Ardealului a adresat noului ales patriarh o emoţionantă cuvîntare (textul cuvîntării se publică parţial, în cuprinsul prezentului număr al ziarului).

Vădit mişcat de noua perspectivă de slujire a Bisericii strămoşeşti, ce i se deschidea în faţă, prin voia lui Dumnezeu şi alegerea de către Colegiul Electoral Bisericesc, Prea Fericitul Părinte Teoctist, patriarh ales al Bisericii Ortodoxe Române a dat răs-

(Continuare în pag. a 4-a)

Pr. prof. *D. Abrudan*

CUVÎNTAREA ÎNALT PREA SFINŢITULUI TEOCTIST, DUPĂ ALEGEREA CA PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Mărit Colegiu Electoral Bisericesc,

Îmi stăpînesc cu greu emoţia de care mă simt cuprins în aceste clipe solemne, cînd Providenţa divină şi-a unit tainic vrerile cu acelea ale Înaltei ierarhii bisericeşti, cu ale reprezentanţilor clerului şi credincioşilor din ţara noastră, alegîndu-mă în această slujire de mare răspundere. Din noianul de gînduri şi simţăminte care îmi năpădesc sufletul şi inima, întîiul gînd îl înalţ către Părintele luminilor de la care pogoară toată darea cea bună şi tot darul desăvîrşit, plecîndu-mi cu smerenie fruntea în faţa nemărginitei iubiri a lui Dumnezeu, „Cel ce mă încinge cu putere şi a pus neprihănită calea mea" şi „peste cele înalte mă pune" (Ps. 17, 35, 26).

Deschizînd cămara cea de Taină a Bisericii, în timp şi loc, desluşesc voia şi chemarea cea sfîntă a Mîntuitorului Hristos care mi-a călăuzit paşii din fragedă tinereţe spre „curţile lui Dumnezeu" (Ps., 115, 10), spre sanctuarele voievodale ale Moldovei şi, apoi, pe calea studiilor teologice. La această nouă răscruce din viaţa mea să-mi fie îngăduit să adaug cu graiurile mele: Doamne, dacă m-ai aşezat peste cele înalte, Te rog să rămîi cu mine totdeauna; luminează-mi mintea spre înţelegerea deplină a slujirii mele arhipăstoreşti; întăreşte braţul meu pentru a săvîrşi binele şi dragostea dintre oameni şi fericirea vieţii lor; aşa cum mi-ai îndreptat pînă astăzi cărările vieţii tot astfel, şi de aici înainte, fii cu mine şi mă ajută să împlinesc, precum voieşti Tu, toate cele ce sînt spre folosul clerului şi credincioşilor sfintei noastre Biserici pe acest străvechi pămînt românesc.

Aşez la temelia acestei alegeri trecutul meu de slujire a Sfîntului Altar timp de peste cinci decenii şi jumătate, împlinit cu dăruire pe diferite trepte ierarhice de tot mai înaltă răspundere. În toate ţinuturile din ţară în care m-au purtat aceste rosturi, am stăruit asupra muncii şi îndatoririlor arhiereşti cu rîvnă statornică, îndemnat totdeauna de gîndul de a înfăptui ceva care să rămînă, de a realiza lucru trainic, care să lege de vatra credinţei străbune sufletele clerului şi credincioşilor.

Mi-a hărăzit Dumnezeu prilejul unic să slujesc cîteva eparhii cu cler şi credincioşi îmbunătăţiţi, încît am învăţat şi am simţit cît de pilduitor trăiesc ei credinţa ortodoxă şi dragostea de patrie. A fost o experienţă extrem de folositoare, dar şi emoţionantă, în acelaşi timp. De aceea, mărturisesc că despărţirea a fost — de fiecare dată — cît se poate de anevoioasă. Cel mai greu îmi este însă să mă despart acum de Moldova, de Botoşani — leagănul prunciei mele şi locul unde odihnesc părinţii şi străbunicii mei.

Astăzi, Măritul Colegiu Electoral a hotărît alegerea mea pentru cea mai înaltă slujire bisericească din ţara noastră. Măsor, din adîncuri, cu ochii sufletului meu, măreţia evenimentului. Dragostea şi preţuirea cu care mă înconjuraţi mă copleşesc, iar cuvîntul meu de răspuns la toate acestea este unul singur: să nu mă lipsiţi de această dragoste.

Mărit Colegiu,

Chemat acum la un drum nou în slujirea Bisericii noastre, gîndul se îndreaptă departe, în istorie, spre chipurile de sfinţi ierarhi de la Tomis, Părinţi şi scriitori bisericeşti care au continuat şi înflorit predica Sfîntului Apostol Andrei pe pămîntul nostru românesc. De ei ne apropiem, ca de nişte începători ai noştri duhovniceşti, spre a sorbi din înţelepciunea şi rîvna cu care au organizat şi au zidit aici „Sfînta Sfintelor" Ortodoxiei noastre româneşti, Biserica Ortodoxă Română.

Studii de istorie română contemporană — întreprinse, îndeosebi, în ultimii 20 de ani — pun tot mai mult în lumină faptul că Mitropolia Ungro-Vlahiei, continuatoarea străvechilor episcopii tomitane, este cel mai vechi aşezămînt de organizare bisericească din Ţara Românească, datînd de la jumătatea veacului XIV, cînd mitropolitul Iachint, la cererea voievodului Nicolae Alexandru Basarab şi cu învoirea Patriarhului Ecumenic, a fost strămutat de la Vicina la Curtea de Argeş, capitala de atunci a ţării. El avea să pună ordine în viaţa clerului şi credincioşilor din satele şi tîrgurile răspîndite pe vaste întinderi geografice între Carpaţi şi Dunăre, pînă la Marea cea Mare. Acestea sînt adevăruri istorice pe care se cuvine să le păstrăm cu sfinţenie.

Sîntem, aşadar, una din cele mai vechi Biserici de pe continentul european, iar zămislirea noastră ca popor s-a înfăptuit — pe plan spiritual — sub influenţa hotărîtoare a factorului creştin răsăritean, poporul român fiind singurul popor, nu din Europa, ci din întreaga lume, de obîrşie dacoromană, care şi-a păstrat etnia şi latinitatea de-a lungul a două milenii, împreună cu închinarea cea ortodoxă. Considerăm că aceste adevăruri istorice, cel al rolului ortodoxiei româneşti, precum şi cel a Ţărilor Române în aria creştinătăţii răsăritene, trebuie adîncite şi valorificate.

Se ştie că, după căderea Constantinopolului toate patriarhatele ortodoxe răsăritene au cunoscut un continuu declin. În această situaţie, Principatele Româneşti, Valahia şi Moldovalahia, organizate ca state independente cu un secol mai înainte, au devenit un „Pămînt al Făgăduintei", care a asigurat subzistenţa materială a Ortodoxiei, locul de unde a răsunat glasul ei prin tipăriturile din tiparniţele Mănăstirilor româneşti. Mai bine de patru secole, evlavia ortodoxă din Ţara Românească şi Moldova a fost pilonul de susţinere al Patriarhiatelor ortodoxe răsăritene şi al Muntelui Athos.

Cunoscute atît în Răsărit, cît şi în Apus, Ţările Române au constituit locul de întîlnire al culturilor; pe plan spiritual, aici, s-a împlinit acea sinteză de gîndire şi de expresie a artei bisericeşti, autohtone, a cutezanţei de introducere a limbii române în cult şi a biruinţei scrisului românesc. Este cunoscut că Biserica noastră a fost aşezămîntul spiritual care a modelat graiul poporului român şi i-a încălzit aspiraţiile de libertate, de-a lungul veacurilor. Ierarhii şi slujitorii ei au militat pentru întemeieri de şcoli, au promovat activitatea de scriere, în chiliile mănăstireşti, a celor dintîi manuscrise în limba română, întemeind primele tipografii, de sub teascurile cărora au fost date la iveală primele tipărituri în limba română pentru toată seminţia românească. Este cunoscută, de asemenea, strădania Bisericii în cultivarea artelor de tot felul: arhitectura, pictura, muzica, sculptura, broderia etc. Este, iarăşi, cunoscut patriotismul cronicarilor din mănăstiri sau de la biserici, aportul lor la istoria neamului, precum şi rolul primelor tipărituri româneşti care au pus bazele literaturii române, cu mireasma graiului şi versului străbun, limpede şi curgător.

Cît priveşte legătura cu ţara şi poporul, cu năzuintele lui sfinte de libertate, de fericire, se ştie, de asemenea, că mitropoliţii ţării s-au aflat totdeauna lîngă voievozii neamului. În vremuri de grea cumpănă pentru ţară, mitropoliţii şi episcopii le-au fost sfetnici înţelepţi şi au îndeplinit pentru ei, în anumite împrejurări, importante misiuni diplomatice. Biserica a fost prezentă prin cei mai buni dintre ierarhii şi slujitorii săi la toate evenimentele de răscruce din istoria neamului. Ea s-a aflat lîngă Tudor din Vladimiri, la 1821, lîngă revoluţionarii de la 1848, lîngă unioniştii de la 1859, în războiul care ne-a adus independenţa de stat în 1877, alături de ţăranii anului de văpaie — 1907, în marele război pentru unitatea şi întregirea neamului din 1916—1918, şi n-a lipsit din lupta pentru desăvîrşirea statului naţional unitar român, la 1 Decembrie 1918.

Şirul mitropoliţilor care au păstorit în jilţul arhieresc al Ungro-Vlahiei, de la 1359 şi pînă la întemeierea patriarhatului, în 1925, este — precum bine se ştie — lung, iar viaţa şi lucrarea lor sînt cu îndreptăţire ilustrate, cu slove de aur, în Istoria Bisericii Româneşti.

Unii, ca Nifon al II-lea, fost patriarh al Ţarigradului, au dovedit înţelepciune, iniţiativă şi spirit de organizatori ai vieţii bisericesti; alţii, ca Macarie al II-lea, Teofil şi Ştefan, Teodosie şi Antim Ivireanul au tipărit carte bisericească, mai întîi slavonă, la numai cîteva decenii după ce Guttenberg perfecţionase epocala invenţie a tiparului, apoi, în limba română, între acestea înscriindu-se şi monumentul de cultură românească care a fost Biblia lui Şerban Cantacuzino din 1688. Dintre mitropoliţii Ungro-Vlahiei, mulţi au purtat de grijă şcolilor pentru luminarea poporului, precum şi seminariilor pentru pregătirea preotilor şi învăţătorilor de la sate.

Din tot ceea ce aceşti vrednici mitropoliţi de pioasă amintire au înfăptuit pe pămînt românesc veacuri de-a rîndul, străbate pînă la noi simţămîntul dragostei de ţară în care le-a fost dat să trăiască, hotărîrea nestrămutată de a sluji fiilor neamului, în aspiraţiile lor cele mai sfinte pentru o viaţă fără obidă, luminoasă şi prosperă, trăită în demnitate şi libertate naţională.

Din paginile istoriei Patriarhiei Bisericii noastre, străluceşte personalitatea primilor patru patriarhi, Miron Cristea, Nicodim Munteanu, Justinian Marina şi Iustin Moisescu, care au acoperit cu lucrarea lor şase decenii din Istoria contemporană a Bisericii Ortodoxe Române. Patriotismul lor îmi va

(Continuare în pag. a 4-a)

DESFĂŞURAREA ALEGERII ŞI INSTALĂRII...

(Continuare din pag a 3-a)

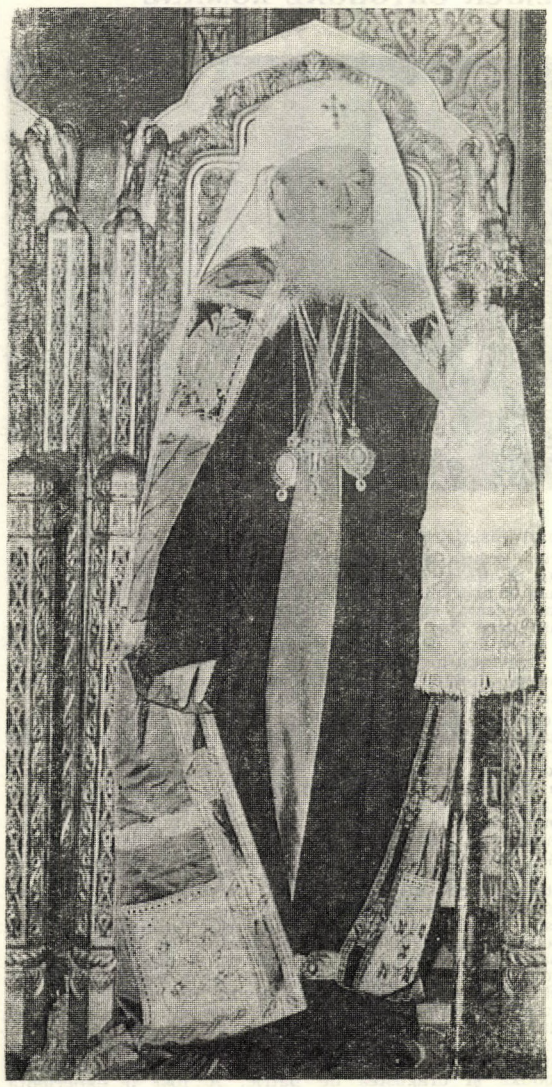

puns chemării ce i s-a adresat, rostind o cuvîntare, care a mişcat profund sufletele ascultătorilor. (Textul cuvîntării se redă în întregime, în prezentul număr al Telegrafului Român).

În final, toţi cei prezenţi, în frunte cu reprezentanţii autorităţilor de Stat şi cu membrii Sfîntului Sinod au prezentat Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist urări de sănătate, de îndelungată şi rodnică arhipăstorire.

La agapa care a avut loc în sala de recepţii a palatului patriarhal, mai mulţi vorbitori au exprimat satisfacţia lor pentru însemnatul act ce s-a înfăptuit prin ridicarea la demnitatea de patriarh a unui ierarh cu binecunoscute şi mult preţuite vrednicii personale.

Luni, 10 noiembrie a. c. a avut loc sesiunea ordinară a Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în cadrul căreia s-a procedat la cercetarea şi examinarea canonică a alegerii noului patriarh. Cu acest prilej, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a făcut propunerea să fie adresată o telegramă preşedintelui ţării, Domnul Nicolae Ceauşescu. (Textul telegramei se publică în cuprinsul prezentului număr).

Potrivit unei străvechi tradiţii românești, joi 13 noiembrie a. c. a avut loc, la palatul Marii Adunări Naţionale, înmînarea de către Domnul Manea Mănescu, vicepreşedinte al Consiliului de Stat, a Decretului Prezidenţial de recunoaştere a P. F. Teoctist în înalta funcţie de patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, iar vineri, 14 noiembrie, Prea Fericirea Sa a fost primit, împreună cu membrii Sinodului permanent, la preşedintele ţării, Domnul Nicolae Ceauşescu.

Instalarea în scaunul patriarhal a avut loc Duminică, 16 noiembrie 1986, zi în care s-a redeschis un nou capitol în istoria Bisericii noastre strămoşeşti.

Începînd cu orele 9, s-a oficiat, în catedrala patriarhală, Sf. Liturghie de către ÎI. PP. SS. Mitropoliţi: Antonie al Ardealului, Nestor al Olteniei şi Nicolae al Banatului, înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi.

La sfîrşitul Sf. Liturghii s-a desfăşurat ceremonialul instalării noului patriarh. După ce P. S. Episcop Nifon Ploieşteanul, vicar patriarhal şi secretar al Sf. Sinod a dat citire gramatei sinodale emisă cu acest prilej, cei trei înalţi Ierarhi, membri ai Sinodului permanent au înmînat Prea Fericitului Părinte Teoctist însemnele patriarhale şi l-au aşezat în jilţul patriarhal.

Au participat la acest moment solemn, din partea înaltei ocîrmuiri de stat, Dl. Marin Ivaşcu, vicepreşedinte al Marii Adunări Naţionale şi Dl. Ion Cumpănaşu, preşedintele Departamentului Cultelor şi reprezentant al Guvernului Republicii Socialiste România.

Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae al Banatului a adresat Prea Fericirii Sale Teoctist, noul patriarh întronizat, un cuvînt de cinstire şi felicitare, în numele Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. (Cuvîntul se redă parţial, în prezentul număr).

A vorbit apoi Domnul Ion Cumpănaşu, preşedintele Departamentului Cultelor care evocînd climatul tradiţional de libertate religioasă din ţara noastră şi referindu-se la îndatorirea tuturor cultelor de a sluji cu rîvnă şi abnegaţie interesele poporului, dezvoltarea multilaterală a patriei socialiste şi cauza păcii mondiale, a felicitat pe noul Întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române şi i-a urat, în numele Departamentului Cultelor, sănătate, pace şi îndelungată arhipăstorire.

Sanctitatea sa Diodor, patriarhul Ierusalimului, prezent în persoană la acest fericit eveniment al Bisericii Ortodoxe Române l-a întîmpinat pe confratele său întru slujire — Prea Fericitul Teoctist, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aceste cuvinte:

„Ca o ploaie plină de dulceaţă a coborît peste cetatea cea sfîntă vestea alegerii în unanimitate a Prea Fericirii Voastre ca întîistătător al Prea Sfintei Biserici Ortodoxe a României, ca urmaş al fericitului întru adormire patriarh Iustin. Se bucură în mod deosebit şi se veseleşte Maica Bisericilor — Ierusalimul, pentru că un păstor vrednic, păstor bun, încercat ca aurul în foc, după o îndelungată şi binecuvîntată arhipăstorire, ia astăzi în mînă cîrma preasfintei Biserici româneşti". Referindu-se în mod special la strînsele relaţii frăţeşti care au existat permanent între Biserica Ortodoxă Română şi Patriarhia Ierusalimului, Sanctitatea Sa a spus în continuare: „Am venit din cetatea preasfîntă însoţit de ierarhi ai noştri ca să aducem şi să transmitem dragostea sinceră şi cele mai călduroase felicitări ale Maicii Bisericilor care, cu recunoştinţă, îşi aduce aminte de multele, vechile şi sfintele legături care au existat între aceasta şi Ţările binecredincioase româneşti, legături bazate pe dragostea ce există pînă azi între cele două Biserici ale noastre. Ne referim la acestea — a adăugat Sanctitatea Sa — deoarece Patriarhia Ierusalimului a gustat, în cursul secolelor, adînca evlavie şi dăruire a marilor domnitori şi a poporului binecredincios al acestei ţări... Cler şi popor a exprimat şi manifestat în multe feluri respectul către venerabilii noştri înaintaşi care în vremuri grele pentru Patriarhia Ierusalimului au săvîrşit călătorii obositoare în ţările dunărene ca să obţină ajutor şi solidaritate de la domnitorii acestora şi în felul acesta să asigure privilegiile şi drepturile de necontestat ale Bisericii noastre ortodoxe la locurile sfinte. Fericiţii întru adormire patriarhi, în acelaşi timp, pătrunşi de dragoste părintească pentru binecredinciosul popor român, au vizitat în nenumărate rînduri aceste ţinuturi ca să aducă credincioşilor harul şi binecuvîntarea locurilor sfinte. De atunci şi pînă astăzi, Biserica Ierusalimului urmăreşte, cu dragoste frăţească, mersul înainte al Bisericii României şi participă la cele mai importante evenimente din viaţa acesteia.

În semn de dragoste frăţească, de adîncă preţuire şi stimă, Sanctitatea Sa Diodor, patriarhul Ierusalimului a înmînat Prea Fericitului Patriarh Teoctist o cîrjă de arhipăstor, un dicher şi un tricher, precum şi cea mai înaltă distincţie a Patriarhiei Ierusalimului: Crucea cea mare a Sf. Mormînt. I-a urat apoi ani mulţi de viaţă şi rodnică arhipăstorire spre binele Bisericii Ortodoxe Române şi spre slava ţării, condusă cu înţelepciune de eminentul preşedinte Nicolae Ceauşescu.

Biserica Ortodoxă Bulgară a fost reprezentată la evenimentul instalării noului patriarh al Bisericii noastre, la cel mai înalt nivel, în persoana Sanctităţii Sale Patriarhul Maxim, care întîmpinîndu-l frăţeşte pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, i s-a adresat cu aceste cuvinte: „Bucuria sfîntă pe care o trăieşte astăzi Biserica soră a României este împărtăşită şi de Biserica Ortodoxă Bulgară, de episcopatul său, de cinul monahal şi cel preoţesc, precum şi de fiii ei duhovniceşti, văzînd ridicat la înalta demnitate patriarhală pe distinsul ierarh, eminentul teolog, ecumenistul activ, patriotul devotat şi militantul ferm pentru pacea Bisericii Ortodoxe Române şi a poporului său. Astăzi se întregeşte această verigă binecuvîntată a întîistătătorilor ierarhi ortodocşi angajaţi în împreunălucrarea pentru întărirea unităţii sfinte a ortodoxiei şi pentru mărturisirea ei în lumea contemporană".

Referindu-se în continuare la relaţiile de bună vecinătate şi prietenie dintre Bisericile şi ţările noastre, S. Sa a adăugat: „Este cunoscut faptul că în drumul nostru istoric comun Bisericile şi popoarele noastre au înscris pagini de întrajutorare, în vremuri de bucurie şi în vremuri de restrişte. Aceste relaţii bine închegate sprijină eforturile de astăzi pentru noi şi constructive conlucrări".

Reliefînd apoi obiectivele slujirii comune, în prezent, Sanctitatea Sa patriarhul Maxim a arătat că reprezentanţii celor două Biserici surori se ostenesc şi azi cu sîrguinţă şi consecvenţă pentru apărarea principiilor evanghelice, transmiterea neştirbită a tradiţiei apostolice, salvarea vieţii şi a omului de la distrugere. Ei se dedică slujirii acestor obiective prin colaborare activă în diferite forumuri de înaltă răspundere ale unităţii pan-ortodoxe, ale mişcării ecumenice şi ale luptei pentru pace.

Sanctitatea Sa a adresat Prea Fericitului Patriarh Teoctist urări de prosperitate, zile bune şi îndelungate, slujire fericită şi în deplină reuşită pentru înflorirea Bisericii Ortodoxe Române, a turmei sale dreptcredincioase, pentru binele şi fericirea harnicului popor român.

Şirul vorbitorilor din catedrala patriarhală a continuat cu Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Chrisostom de Mira, care a reprezentat Patriarhia Ecumenică şi a adresat felicitări şi bune urări în numele Sanctităţii Sale Demetrios, patriarhul ecumenic, al Sf. Sinod al Bisericii de la Constantinopol, al clerului şi credincioşilor.

În cuvîntul său, Înaltul ierarh a arătat că momentul instalării unui patriarh este o clipă deosebită înaintea lui Dumnezeu, care îl binecuvintează şi îl ridică pe cel care urmează să fie slujitorul Său. Este apoi o clipă mare pentru Biserica însăşi care îşi continuă viaţa şi după moartea întîistătătorului ei şi care păstrează în sînul ei continuitatea apostolică, dobîndind prin rînduirea de către ierarhi, un alt întîistătător. În sfîrşit, momentul este mare şi pentru persoana patriarhului însuşi care

(Continuare în pag. a 5-a)

CUVÎNTAREA ÎNALT PREA SFINŢITULUI TEOCTIST

(Continuare din pag a 3-a)

lumina drumul şi strădaniile mele pastorale în această epocă de măreţe înfăptuiri ale poporului nostru, în care îmi este dat să slujesc acestui Aşezămînt Sfînt, cu un trecut atît de bogat şi glorios.

Mărit Colegiu,

Am evocat fapte şi nume de mari ierarhi, strălucind în istoria noastră — „cea dintîi carte a unei naţiuni" — cu gîndul că pilda lor, alături de părinţii neamului, este şi ne va fi izvor nesecat de înviorare şi dreaptă călăuză pe urcuşul muntelui responsabilităţii, conferită prin votul dumneavoastră şi exprimată prin cuvîntul încurajator al I. P. S. Mitropolit ANTONIE al Ardealului. Soborul de ierarhi, încheiat cu chipul de curînd adormitului în Domnul, Patriarhul Iustin, mari pentru Biserica şi poporul nostru, pe măsura vremurilor străbătute de ei, stau strajă pururea asupra bunei chivernisiri a întregii lor moşteniri învăţătoreşti şi pastorale, de doctrină, tradiţie şi practică bisericească, căreia se cuvine să le dea strălucire cel rînduit să le fie urmaş, propovăduindu-le, atît pe plan interortodox, cît şi pe cel local, naţional. În acest sens, se poate afirma, pe bună dreptate, că noi continuăm misiunea înaintaşilor şi intrăm în osteneala, mai ales, a celor patru mari patriarhi ai Bisericii noastre, aflîndu-ne în faţa operei începută de Patriarhul Iustin Moisescu şi continuînd depănarea firului împlinirii acesteia.

Facem parte din marea familie a Bisericilor ortodoxe surori,, care alcătuiesc împreună şi fiecare în parte Biserica cea Una, dar sîntem Biserică autocefală; recunoscută astfel de peste o sută de ani, iar ca Patriarhat de peste 60 de ani. Sîntem în acelaşi timp, Biserică locală, egală cu toate celelalte — în limitele spaţiului geografic pe care îl acoperă fiii ei duhovniceşti din ţară, sau dincolo de hotarele ei, — şi de aceea sîntem Biserică naţională. În acest sens, avem o organizaţie proprie, cu o identitate aparte, cu chip propriu, potrivit cu sufletul şi chipul neamului nostru. Vom avea la inimă preoţimea noastră, pregătirea şi cultura ei, şi dragostea faţă de preoţimea şi credincioşii români din cele patru zări ale lumii, îndeplinindu-le dorinţele de a avea preoţi, cărţi şi obiecte de cult necesare, acolo, pentru menţinerea Sfintelor tradiţii şi datini strămoşeşti.

Dăruindu-mi întreaga putere de muncă păstrării întregului tezaur mîntuitor al Bisericii noastre strămoşeşti consider ca parte esenţială a misiunii la care sînt chemat să sprijin neîntrerupt năzuinţele şi înfăptuirile măreţe ale poporului român.

Din trăinicia credinţei şi a geniului său creator ne bucurăm a avea pe pămîntul străbun, un adevărat tezaur al spiritualităţii lui seculare: biserici şi mănăstiri, monumente istorice de valoare unică în lume. Este de datoria noastră ca, luînd aminte la grija conducerii de stat, să facem totul pentru a le păstra şi valorifica la cerinţele timpului nostru. Sînt pagini de istorie şi de credinţă, sînt vetre de viaţă şi continuitate a poporului şi, împreună cu uriaşa arhivă a mărturiilor arheologice, ele transmit mesajul existenţei şi dăinuirii noastre pe pămîntul românesc, apărat şi sfinţit prin jertfele fără număr ale fiilor neamului nostru. Le vom străjui ca pe adevărate comori ale poporului şi ţării noastre.

Ca fiecare fiu al Bisericii strămoşeşti şi al neamului, voi continua şi din treapta acestei slujiri să călăuzesc clerul şi credincioşii pe drumul epocalelor înfăptuiri ale poporului nostru.

Ne vom spori eforturile ca, din iureşul muncii avîntate pentru înflorirea ţării, cînd de la un capăt la altul al ţinuturilor româneşti prinde viaţă şi se înalţă tot mai strălucitor chipul cel nou al României contemporane, cînd noi ctitorii de lumină, noi izvoare de belşug împodobesc viaţa ţării şi a fiilor ei, să fim părtaşi de cuget şi simţire cu harnicul nostru popor român. Sîntem suflet din sufletul acestui popor şi trup din trupul lui. Pe acelaşi drum de secole, ierarhii, slujitorii şi dreptcinstitorii altarelor străbune vom continua să fim alături de munca sa paşnică, să o sprijinim statornic, adeverind, astfel, prin graiul faptelor, ataşamentul şi dragostea noastră pentru ţară şi conducătorii ei.

Cu atît mai mult se cuvine să ne sporim eforturile închinate înfloririi vieţii harnicului nostru popor, cu cît în condiţiile noii orînduiri de stat şi a libertăţii religioase, Biserica Ortodoxă Română îşi desfăşoară, în mod corespunzător, misiunea ei divino-umană, călăuzind fiii ei duhovniceşti pe drumul tradiţiei sfinte de păstrare a unităţii de credinţă şi a iubirii de patrie. Datori sîntem să subliniem că Biserica noastră s-a bucurat şi se bucură de largă înţelegere şi sprijin din partea statului. E de la sine înţeles cît curaj şi încredere dă acest adevăr în sufletul celui ce, împreună cu Sfîntul Sinod, va chibzui, cu timp şi fără timp, la tot ceea ce Biserica Ortodoxă Română are de îndeplinit pentru slujitorii ei de la parohii şi mănăstiri, pentru păstrarea unităţii de credinţă. Vom sta în sprijinul activităţii pastoral-misionare a clerului şi a pregătirii lui teologice, prin continuarea traducerilor şi tipăriturile scrierilor patristice, stimulînd tot ce trebuie să contribuie la continua ridicare a nivelului de cunoştinţe liturgice, canonice şi de viaţă bisericească şi vom stărui asupra continuării lucrărilor importante de la localul Institutului teologic, a Centrului ecumenic, precum şi a celorlalte lucrări începute. În privinţa relaţiilor externe vom manifesta aceeaşi atitudine deschisă, participînd activ la dialogul teologic cu toate Bisericile ortodoxe, în pregătirea Sfîntului şi Marelui Sinod, şi vom promova permanent acţiunile statornicite împreună cu eforturile mondiale ecumenice şi pentru pace. Drept pildă pentru continuarea ecumenismului — pe plan naţional — vom continua frumoasa tradiţie a colaborării frăţeşti, a ecumenismului local, ca împreună cu celelalte culte să ne aducem contribuţia noastră la unitatea în muncă a tuturor fiilor ţării şi la păstrarea păcii în lume.

Onoraţi Reprezentanţi ai Conducerii de Stat,
Stimaţi Membri ai Colegiului Electoral Bisericesc,

Nu numai în Biserica noastră, ci, pretutindeni, pentru împlinirea unor asemenea năzuinţe se cer să fie vremuri de pace, de linişte, de încredere între oameni şi popoare. Iată pentru ce în fruntea preocupărilor întregului cler şi a tuturor fiilor Bisericii noastre strămoşeşti vom aşeza, nu numai rugăciunile tuturor pentru pacea a toată lumea, ci şi stăruitoare îndemnuri şi, mai cu seamă, acţiuni în favoarea unui climat prielnic dezvoltării ideilor de pace şi colaborare internaţională. În această preocupare ne stă în faţă, cu îndemnul şi graiul faptelor, însuşi Preşedintele Ţării, Domnul Nicolae Ceauşescu, neobosit militant pentru pacea lumii, personalitate ilustră a timpului nostru, care dînd glas întregului popor, vocaţiei sale de pace, a grefat-o nu numai pe frontispiciul înfăptuirilor epocii, ce în mod îndreptăţit îi poartă numele, ci, şi în centrul tuturor întîlnirilor şi intervenţiilor sale din capitalele lumii sau de la înălţimea tribunelor forurilor mondiale. Noua şi strălucita sa iniţiativă ca Ţara noastră să reducă cheltuielile militare, încă din acest an, numit anul Internaţional al Păcii cu 5 la sută şi organizarea Referendumului pentru ziua de 23 Noiembrie, tălmăceşte grija statornică a Preşedintelui Ţării pentru salvarea celui mai de preţ bun al omenirii, pacea şi viaţa ei. Acordînd valoarea cuvenită acestui act şi noi, slujitorii şi credincioşii Bisericii Ortodoxe Române, vom participa cu tot elanul şi în deplină unitate de gînd şi de faptă cu toţi fiii patriei şi vom răspunde cu un DA hotărît vieţii, păcii şi viitorului luminos al poporului nostru.

Biserica noastră, Biserică a păcii, a vieţii şi a fericirii tuturor oamenilor de pe pămînt, ataşată fiinţial muncii şi înfăptuirilor harnicului nostru popor, acordă o înaltă apreciere strădaniilor Preşedintelui ţării pentru destindere, pentru dialog, pentru acorduri; strădanii cu un larg răsunet internaţional. Cuvintele sale, rostite la recenta sesiune a Marii Adunări Naţionale, s-au întipărit adînc în inimile noastre, căci, aşa cum se exprima Domnia sa: „Nu există şi nu poate exista astăzi o altă problemă mai importantă decît asigurarea dreptului suprem al oamenilor, al popoarelor, la existenţă, la libertate, independenţă, la viaţă şi pace".

Onoraţi reprezentanţi ai Conducerii de Stat,
Iubiţi membri ai Colegiului Electoral Bisericesc,

În starea mea de adîncă emoţie, am înşirat cîteva gînduri şi dorinţe din cele multe, care, pe cît de importante şi frumoase se arată, pe atît de grele se dovedesc a fi de purtat, şi, mai ales de împlinit de unul singur. După nădejdea în ajutorul Harului dumnezeiesc care pe toate le împlineşte, încrederea mea se va îndrepta către dragostea prea iubiţilor mei părinţi şi fraţi, membri ai Sfîntului Sinod, la rîvna colaboratorilor şi a celorlalţi membri ai forurilor bisericeşti, la zelul cunoscut al slujitorilor altarelor şi catedralelor din învăţămîntul teologic, la cinul monahal şi la toţi bunii credincioşi, cunoscuţi prin dăruirea şi slujirea lor statornică a Bisericii şi a Patriei noastre dragi.

Chezăşia dreaptă şi scumpă ne va fi, tuturor sprijinul preţios al Conducerii noastre de stat, de care Biserica noastră s-a bucurat cu prisosinţă în îndeplinirea misiunii ei, îndreptată spre slujirea fiilor ei duhovniceşti, pentru care rămînem mereu recunoscători Ocîrmuirii înţelepte a patriei noastre.

Din parte-mi, Vă rog să-mi îngăduiţi a da glas unui îndemn al Sfîntului Apostol Petru de mare sensibilitate pastorală, care mi-a străjuit cugetul şi fapta: „Păstoriţi turma lui Dumnezeu, dată în paza voastră, cercetîndu-o nu cu silnicie, ci cu voie bună, după Dumnezeu, nu pentru cîştig urît, ci din dragoste" (I Petru, 5, 2).

Aşa să fie, cu ajutorul lui Dumnezeu, şi noua slujire cu care m-aţi învrednicit, de Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

În încheiere, îndrept mulţumiri călduroase înaltilor reprezentanţi ai autorităţilor de stat care m-au onorat cu prezenţa şi votul domniilor lor: Domnul Marin Ivaşcu, vicepreşedinte al Marii Adunări Naţionale; Domnul Ion Cumpănaşu, preşedintele Departamentului Cultelor şi reprezentantul Onoratului Guvern, rugîndu-i să se facă interpreţii sentimentelor mele de gratitudine şi preţuire faţă de conducerea statului şi, personal, faţă de Domnul Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Republicii Socialiste România, cel mai iubit fiu al poporului nostru, încredinţîndu-l de întregul meu devotament în sprijinul marilor iniţiative de înălţare a patriei şi a biruinţei păcii în lume.

Mulţumesc, cu vie recunoştinţă Înalt Prea Sfinţiţilor Mitropoliţi şi Arhiepiscopi şi Prea Sfinţiţilor Episcopi şi Arhierei Vicari, membri ai Sfîntului Sinod, pentru votul acordat şi îi asigur de dragostea mea frăţească.

Mulţumesc, de asemenea, cu părintească dragoste, membrilor clerici şi mireni ai Colegiului Electoral, pentru încrederea pe care mi-au acordat-o, asigurîndu-i de toată preţuirea ce o păstrez fiecăruia în parte.

Mă încredinţez purtării de grijă a lui Dumnezeu, rugăciunilor clerului şi credincioşilor Bisericii Ortodoxe Române pentru ajutor în misiunea şi slujirea încredinţată astăzi.

DESFĂŞURAREA ALEGERII ŞI INSTALĂRII...

(Continuare din pag. a 4-a)

primeşte, prin alegere, încrederea Bisericii sale şi este ridicat pe primul loc, totdeauna acesta fiind însă şi cel mai greu loc. „Avînd conştiinţa marii responsabilităţi care apasă, de azi începînd, pe umerii Prea Fericirii Voastre, a arătat Î. P. S. Chrisostom — ne unim şi noi rugăciunile cu ale ierarhilor şi clerului Bisericii Ortodoxe Române pentru ca Dumnezeu să Vă hărăzească înţelepciune şi putere ca să puteţi împlini marea misiune pe care v-a încredinţat-o.

Biserica Constantinopolului Vă felicită! Întîistătătorul ei Vă îmbrăţişează în dragoste şi pace şi aşteaptă aceeaşi dragoste şi pace de la Voi şi Biserica Voastră".

Oferind Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, ca dar, din partea patriarhului ecumenic o cîrjă arhierească, Î. P. S. Sa a spus: „Înmînez această cîrjă ca ea să fie dovada solicitudinii şi a bunăvoirii, semnul prezenţei între noi şi voi a Dumnezeului păcii".

Din partea Bisericii Ortodoxe Ruse a luat cuvîntul la ceremonialul instalării, din catedrala patriarhală, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Filaret de Minsk şi Bielorusia.

Înalt Prea Sfinţia Sa a citit de fapt o scrisoare a Sanctităţii Sale patriarhului Pimen al Moscovei şi al întregii Rusii adresată noului arhipăstor al Bisericii Ortodoxe Române.

Adresăm Prea Fericirii Voastre — se spune între altele în scrisoare — mesajul dragostei şi al păcii şi urări de succes în înalta Voastră slujire.

Domnul V-a chemat la cîrma Bisericii Sale în momentul în care sînt puse în faţa ei probleme grele. Obiectivele majore cărora trebuie să le acordăm astăzi toată atenţia sînt: întărirea unităţii ortodoxe; progresul şi consolidarea mişcării ecumenice; apărarea păcii; interzicerea armei atomice pe pămînt şi în cosmos. Cu bucurie mărturisim că Biserica şi ţara dumneavoastră sînt dăruite acestor idealuri creştine şi umane.

Relaţiile statornicite între Bisericile noastre de mai bine de 500 de ani sînt relaţii de prietenie şi colaborare. Patriarhii Nicodim, Justinian şi Iustin au manifestat sincere sentimente de prietenie faţă de Biserica Ortodoxă Rusă. Sîntem încredinţaţi — se spune în încheierea scrisorii — că şi sub ocîrmuirea Prea Fericirii Voastre aceste relaţii se vor adînci şi desăvîrşi spre întărirea frăţietăţii noastre, spre înţelegerea şi colaborarea dintre poporul român şi popoarele Uniunii Sovietice.

La încheierea slujbei şi ceremoniilor din catedrală a luat cuvîntul Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist.

Referindu-se la momentul solemn al urcării treptelor jilţului patriarhal, Prea Fericirea Sa a făcut această mărturisire:

„Am săvîrşit acest act... cu cugetul şi cu inima adînc copleşite de fiorul marilor răspunderi ce îmi revin, dar, în acelaşi timp, îmbărbătat de convingerea că aceasta a fost hotărîrea lui Dumnezeu, în faţa căreia am răspuns şi de această dată: „Iată vin ca să fac voia Ta, Dumnezeul meu!"

În continuare, Prea Fericirea Sa a spus:

„Biserica Ortodoxă Română face parte din marea familie a Bisericilor Ortodoxe care alcătuiesc — împreună şi fiecare în parte — Biserica cea una, sfîntă, sobornicească şi apostolească. În acelaşi timp, ea este însă şi o biserică locală, naţională, cu o identitate aparte, cu un chip propriu, potrivit cu chipul neamului nostru. Biserica noastră a fost legată de fiinţa poporului român, încă de la zămislirea lui, modelîndu-i chipul cel sufletesc din zestrea ei harică, din înaripirea graiului şi scrisului, încălzindu-i dorul de unitate, libertate şi geniul creator pe vatra existenţei şi dăinuirii lui milenare.

Frîntă geografic de vitregia vremurilor, această vatră, care îmbrăţişa — în albia ei — cele trei mari Ţări româneşti: Muntenia, Moldova şi Transilvania, şi-a păstrat totdeauna unitatea de credinţă, de grai, de cultură şi aspiraţii. Cuvînt de întărire, de luminare şi de dreaptă învăţătură s-a revărsat fără contenire cu îmbelşugare din tezaurul ortodoxiei româneşti, fie că se izvodea prin străvechile manuscrise, fie prin tipăriturile liturgice ale diaconului Coresi, ale mitropoliţilor Varlaam de la Iaşi, Simeon Ştefan de la Alba Iulia, Dosoftei, Antim Ivireanul şi atîţia alţii, care se adresau către „toată seminţia românească".

Prin organizarea sa unitară în toate ţinuturile româneşti, prin unitatea sa de învăţătură, tradiţii şi rînduieli de cult, Biserica noastră a sprijinit lupta seculară a poporului român pentru apărarea fiinţei lui naţionale, pentru libertate, independenţă şi suveranitate. În toate răscrucile istorice de făurire a unităţii provinciilor româneşti, a unităţii tuturor fiilor ţinuturilor străbune, au fost prezenţi ierarhi, clerici şi credincioşi. Pentru împlinirea idealului de unitate şi de neatîrnare, mulţi dintre aceştia au suferit moarte martirică, avînd conştiinţa vie că jertfa lor, ca a tuturor fiilor neamului, va aduce înfăptuirea unităţii şi suveranităţii poporului român.

Sprijinind această îndelungată luptă, Biserica noastră s-a străduit la rîndul ei să o încoroneze prin dobîndirea recunoaşterii autocefaliei şi a înălţării ei la rangul de Patriarhie. Dacă sîntem astăzi o Biserică autocefală, cu rang de Patriarhie, cu organizare temeinică, acest lucru se datoreşte într-o largă măsură condiţiilor de dezvoltare a ţării şi împlinirii idealurilor de unitate de veacuri ale poporului român. De aceea, aşa cum în trecut, Biserica noastră a fost alături de popor, în durerile şi bucuriile lui, în strădaniile şi năzuinţele lui, tot astfel şi astăzi, cînd înfăptuirile acestui popor au devenit cu adevărat epocale, înflorind sub ochii noştri ca o luminoasă salbă de nestemate presărate pe cuprinsul pămîntului românesc, B. O. R. se află în mod firesc în slujba sprijinirii muncii constructive a poporului român, pentru zidirea unei vieţi mai fericite, pentru ridicarea patriei pe noi trepte de lumină. Socotesc, drept aceea, ca pe o înaltă îndatorire ce îmi stă în faţă, la începutul acestei lucrări, hotărîrea de a păşi statornic împreună cu ierarhii, slujitorii şi credincioşii B. O. R. pe acelaşi drum al înaintaşilor mei şi de a continua cu noi zidiri, lucrarea lor pilduitoare, împletind armonios firul vieţii noastre bisericeşti cu firul vieţii neamului nostru, cu convingerea că acestea se desprind din acelaşi caier al fiinţării noastre creştine şi româneşti. Jilţul arhipăstoresc pe care-l urc acum a fost împodobit cu vrednicii alese de ierarhi luminaţi, aşa cum au fost în trecut Iachint de Vicina, Nifon, Macarie, Teofil, Ştefan, Teodosie, Antim Ivireanul, Grigorie Dascălul şi mulţi alţii, iar din vremurile mai noi, de cei patru mari patriarhi ai Bisericii noastre: Miron Cristea, Nicodim Munteanu, Justinian Marina şi Iustin Moisescu. Fiecare din ei s-a dăruit cu jertfelnicie în slujba Bisericii şi a neamului nostru. Fiecare a înscris pagini de aur în cartea sfîntă a împlinirilor noastre bisericeşti şi naţionale. Chipurile şi vredniciile lor îmi vor fi pildă pururea în continuarea lucrării pe care ei au îmbogăţit-o cu înfăptuiri nepieritoare. Din izvoarele nesecate ale Ortodoxiei române voi sorbi mereu apa cea vie a învăţăturii şi a trăirii în aceeaşi credinţă statornică a înaintaşilor noştri, împreună cu întreaga obşte dreptmăritoare românească.

Cinstiţi ascultători,

De-a lungul veacurilor şi în ciuda tuturor vicisitudinilor istorice, B. O. R. a păzit cu sfinţenie unitatea de credinţă, de cult, de spiritualitate cu întreaga Ortodoxie. Această unitate, păstrată cu consecvenţă în trecut, uneori cu preţul multor jertfe, se cere afirmată cu şi mai multă vigoare în zilele noastre, cînd legăturile interortodoxe, ca şi cele intercreştine, au loc pe o scară din ce în ce mai mare. Pentru noi, această unitate se identifică cu însăşi viaţa Bisericii, avînd ca izvor fundamental şi central pe Mîntuitorul Iisus Hristos şi Sfinţii Părinţi. Va fi deci o permanentă grijă a noastră să păzim şi să cimentăm tot mai mult unitatea panortodoxă. În acest scop, vom acorda întreaga noastră atenţie lucrărilor în curs pentru pregătirea Sfîntului şi Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe, precum şi tuturor celorlalte acţiuni interortodoxe menite să afirme unitatea doctrinară, cultică şi canonică a Ortodoxiei.

Pornind de aici, avem în vedere, pe un plan mai larg, lucrarea de înfăptuire a unităţii creştine, ca deziderat evanghelic, în înfăptuirea căruia Ortodoxia este chemată să aducă drept pildă însăşi unitatea ei. Vom face tot ceea ce este necesar pentru ca Biserica noastră să-şi intensifice activitatea în sînul marilor organizaţii creştine mondiale, al dialogului teologic cu celelalte Biserici creştine, acordînd o atenţie deosebită celor din cadrul Consiliului Ecumenic al Bisericilor, al Conferinţei Bisericilor Europene, al Conferinţei creştine pentru pace de la Praga şi al altor foruri menite să aducă o contribuţie cît mai valoroasă la împlinirea testamentului Mîntuitorului nostru Iisus Hristos: „Ca toţi să fie una" (Ioan 17, 21) şi la apărarea păcii, dreptăţii şi vieţii pe pămînt.

În acelaşi timp, preocupările noastre se vor îndrepta spre cunoaşterea şi apropierea frăţească de celelalte religii, precum şi spre deschiderea faţă de problemele lumii în care trăim, în fruntea cărora se află pacea. Trebuie să ţinem seama de faptul că Biserica este chemată să împlinească, odată cu lucrarea de mîntuire sufletească a fiilor ei, şi slujirea omului în societatea în care aceasta trăieşte. Biserica îşi duce activitatea într-o lume concretă şi nu se poate separa nici dezinteresa de lume, de starea, nevoile şi aspiraţiile ei. Preocupările noastre bisericeşti şi teologice nu trebuie să ne împiedice, ci dimpotrivă să ne îndemne să dăm răspuns şi ajutor omenirii în problemele atît de grele cu care ea este confruntată astăzi. Neîncrederea dintre oameni şi popoare, lipsa de hrană, de încredere şi de dreptate de care suferă o bună parte a omenirii, şi mai ales primejdia crescîndă a înarmărilor, care ameninţă însăşi existenţa vieţii pe pămînt — sînt tot atîtea chemări de mare actualitate, cărora Bisericile sînt datoare să le acorde întreaga lor atenţie.

În vederea soluţionării acestor probleme, datori sîntem să ne unim eforturile pentru a face ca pe pămînt să triumfe pacea şi viaţa.

Onorată asistenţă,

De-a lungul întregii sale istorii, poporul român a dovedit că este însufleţit de o adevărată vocaţie pentru pace şi de năzuinţe din cele mai nobile, izvorîte din zestrea lui sufletească deosebit de bogată şi din geniul său creator. Ca fiu al acestui popor, ridicat din sînul lui, am simţit totdeauna o deosebită cinste să sprijin împlinirea idealurilor sale de bunăstare, propăşire şi pace. Din omenia, din puritatea sufletească şi din tăria morală a poporului nostru voi lua puteri noi pentru noua mea slujire, spre a putea împlini, cu întreaga răspundere, tot ceea ce este menit să înnobileze viaţa fiilor patriei noastre.

Dragostea de ţară nu se va stinge niciodată din sufletul meu, ci se va însufleţi necontenit, luînd pildă şi îndemn atît din trecutul glorios cît şi din prezentul nespus de bogat în împliniri al poporului nostru.

Astăzi, trecutul nostru străvechi, plin de fapte de vitejie şi încărcat de biruinţe îşi împlineşte vrerile în prezentul luminos care ilustrează cea mai glorioasă epocă a istoriei noastre naţionale. Deplin stăpîn pe destinele sale, strîns unit în jurul Conducerii de stat, poporul nostru este cunoscut în întreaga lume pentru hărnicia şi fermitatea cu care îşi făureşte o viaţă nouă, fericită, precum şi pentru dorinţa sa fierbinte de pace, cooperare internaţională şi apropiere între popoare, ca statornic apărător al cuceririlor sale, al independenţei şi suveranităţii naţionale.

Împreună cu ierarhii, slujitorii şi credincioşii Bisericii Ortodoxe Române, reînnoim hotărîrea de a ne aduce contribuţia noastră statornică la opera istorică pe care o înfăptuieşte poporul nostru, cinstind după cuviinţă strădaniile pe care le depune neobosit, zi de zi, mult stimatul Preşedinte al României, Domnul Nicolae Ceauşescu, pentru înflorirea patriei şi instaurarea păcii în lume.

Sînt încă sub puternica impresie a emoţionantei întîlniri cu înaltul conducător al poporului şi statului nostru care încă odată ne-a impresionat cu covîrşitoarea sa personalitate, pentru înţelepciunea şi clarviziunea cu care priveşte şi soluţionează marile probleme ale dezvoltării şi progresului României Socialiste în folosul şi spre binele tuturor fiilor acestui pămînt strămoşesc liber şi independent, pentru preocuparea sa statornică în slujba apărării păcii şi vieţii pe pămînt, pentru liniştea şi bunăstarea tuturor popoarelor.

De curînd, am luat act, cu nespusă bucurie şi mîndrie patriotică de iniţiativa conducătorului ţării noastre, adoptată în unanimitate de supremul for legislativ al ţării, privind organizarea unui referendum în legătură cu reducerea — cu 5 la sută — a armamentelor, efectivelor şi cheltuielilor militare. Salutăm cu însuflţire această iniţiativă care dovedeşte prezenţa deosebit de activă a României în cadrul acţiunilor Anului Internaţional al Păcii. Considerînd că acest referendum constituie o mărturie faptică şi pilduitoare pentru alte popoare, îi acordăm întreaga noastră adeziune. Aşteptăm ca pe un eveniment de cea mai mare însemnătate ziua de 23 noiembrie, cînd — alături de toţi cetăţenii patriei — slujitorii şi credincioşii Bisericii noastre vor spune un DA hotărît în sprijinirea iniţiativei Preşedintelui nostru, pe care o considerăm drept o importantă contribuţie în fapte la înseninarea orizontului vieţii internaţionale, pentru stăvilirea primejdiei care ameninţă lumea, pentru pacea şi viaţa omenirii.

Iubiţi ascultători,
Distinşi oaspeţi,

În pragul noii mele slujiri de Întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române, gîndurile mi se îndreaptă, cu dragoste şi aleasă preţuire, către membrii Sfîntului Sinod, în mijlocul cărora am depus strădanii timp de 36 de ani, pentru împlinirea diferitelor cerinţe ale vieţii noastre bisericeşti. Mulţumesc din toată inima Înalt Prea Sfîntitului Mitropolit Nicolae al Banatului pentru cuvîntul său cuprinzător în care a înfăţişat simţămintele şi speranţele pe care ierarhii Bisericii noastre le nutresc faţă de mine şi faţă de viitoarea mea arhipăstorire. Cunoscînd rîvna membrilor Sfîntului Sinod pentru interesele Bisericii şi ale Patriei noastre, îndrăznesc să spun, aşa cum spunea odinioară Sfîntul Apostol Pavel corinteniilor: „Mă bucur că în toate pot să mă încred în voi" (II Cor. 7, 16) şi pornesc cu curaj şi hotărîre în noua lucrare la care am fost chemat, rugîndu-i pe toţi să rămînă — împreună cu smerenia mea — strîns uniţi în munca de înaltă răspundere pe care împreună sîntem datori să o depunem pentru binele Bisericii şi mîntuirea credincioşilor noştri, pentru propăşirea Patriei şi viaţa luminoasă a poporului român.

Mulţumiri pline de recunoştinţă adresez înalţilor reprezentanţi ai autorităţilor de stat: Domnul Marin Ivaşcu, vicepreşedinte al Marii Adunări Naţionale şi Domnul Ion Cumpănaşu, reprezentantul Guvernului nostru, preşedinte al Departamentului Cultelor, care au binevoit să onoreze festivitatea de astăzi cu prezenţa Domniilor lor.

Cu caldă dragoste frăţească îmbrăţişez pe distinşii oaspeţi de peste hotare, reprezentanţi ai Bisericilor Ortodoxe surori, ai celorlalte Biserici creştine şi ai marilor organizaţii creştine mondiale, care au venit as-

(Continuare în pag. a 6-a)

CUVÎNTARE ROSTITĂ DE Î. P. S. Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, MITROPOLITUL ARDEALULUI, ÎN CADRUL LUCRĂRILOR COLEGIULUI ELECTORAL BISERICESC

Înalt Prea Sfinţite Părinte Mitropolit Teoctist,

În calitatea care mi s-a conferit de Preşedinte al Măritului Colegiu Electoral Bisericesc, pentru alegerea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, în locul rămas văduvit prin trecerea la cele veşnice a fostului Patriarh Iustin Moisescu la 31 iulie 1986, Vă fac cu deplină bucurie înştiinţarea oficială că Măritul Colegiu Electoral v-a ales astăzi, prin voturile exprimate, în calitate de Arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al vechiului scaun al Ţării Româneşti şi Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, succesor al marilor înaintaşi care au ilustrat acest scaun, printre care ca Mitropoliţi primaţi Antim Ivireanul, Grigore Dascălul, Nifon Mitropolitul, iar ca patriarhi Miron, Nicodim, Justinian şi Iustin.

Alegerea de astăzi consemnează convingerea noastră a tuturor, aşa cum se spune la noi cu prilejul tuturor alegerilor de ierarhi, că *„dintre cei buni a fost ales cel mai bun"*. Am ales în persoana Înalt Prea Sfinţiei Voastre pe cel mai vrednic, pe cel asupra căruia s-au îndreptat aprecierile unanime, formate pe baza unei mature şi responsabile chibzuinţe a Măritului Colegiu Electoral, cunoscîndu-Vă activitatea de pînă acum, dedicaţie permanentă şi îndelungată în slujba Bisericii noastre, în slujba apărării dreptei credinţe, în slujba orientării credincioşilor în lumea de azi şi, îndeosebi, în societatea noastră nouă şi în continuă reînnoire. Odată cu aceasta, nouă tuturor ne-a fost cunoscută înţelepciunea cu care, în încercările la care supune administraţia bisericească şi lucrarea cu sufletele oamenilor, pe oricine e chemat să le facă faţă, Înalt Prea Sfinţia Voastră aţi ştiut întotdeauna să îmbinaţi împlinirea datoriei, cu bunătatea inimii şi cu priceperea minţii. Fără grabă în hotărîrile mari, v-aţi dovedit şi fără teamă şi ezitare în a le lua, atunci cînd a fost nevoie, întotdeauna în spiritul tradiţiei noastre bisericeşti, în interesul credincioşilor, în unitate cu întreaga Ortodoxie, şi cu o deosebită deschidere ecumenică pe plan local şi internaţional, făcînd dovada unei sensibilităţi bine echilibrate faţă de exigenţele vremurilor în care trăim şi faţă de problemele ei. Aţi ştiut întotdeauna să îmbinaţi în modul cel mai fericit pe de o parte dreptatea cu iubirea şi iertarea, pe de alta respectul faţă de moştenirea dogmatică şi canonică a Ortodoxiei, cu interesele credincioşilor şi ale clericilor, în problemele care cereau un arbitru şi, în care, decizia arbitrului căpăta formă de lege.

Aţi fost deasemenea un exemplu de-a lungul anilor, pentru ierarhi, cler şi credincioşi, în ceea ce priveşte modul de lucrare a Bisericii la buna înţelegere, cooperare şi sprijinire a realizărilor din ţara noastră, fiind de multă vreme şi de mai multe ori ales reprezentant al Bisericii în Marele For care este Marea Adunare Naţională.

Înalt Prea Sfinţite Mitropolit Teoctist,

Ştim toţi că veniţi din sînul poporului, dintr-o familie de ostenitori pe glie din ţinutul Botoşanilor, şi mai ştim că sînteţi cum se zice printre noi, „monah din pruncie". Aţi intrat în viaţa monahală, cu gîndul spre desăvîrşire, din fragedă tinereţe şi cunoaşteţi ca nimeni altul spiritualitatea promovată pe această cale, în istoria şi cultura românească, tot aşa cum ştiţi ce înseamnă şi sudoarea frunţii, experienţe care v-au făcut să înţelegeţi la adevărata dimensiune şi cu mare simţ de responsabilitate viaţa poporului muncitor. V-aţi făcut cele dintîi studii teologice într-un *Seminar monahal*, fiind printre cei mai preţuiţi elevi, în care, încă de pe atunci, se puneau mari nădejdi.

Aţi făcut studii superioare de teologie care V-au calificat pînă la a fi numit, încă la o vîrstă la care puţini ajung la astfel de demnităţi, Rector al Institutului Teologic Universitar din Bucureşti, unde i-aţi avut studenţi sau doctoranzi pe mulţi dintre cei care astăzi deţin importante funcţii în şcolile teologice şi în administraţia bisericească, spre a nu mai pomeni de multele generaţii de preoţi care cinstesc altarele şi legătura Bisericii cu poporul. Chiar fostul Patriarh Iustin a fost făcut parte din corpul profesoral condus de un rector tînăr şi activ, în persoana Înalt Prea Sfinţiei Voastre.

Experienţa universitară teologică ne dă tuturor garanţia că veţi avea nu numai grijă şi dragoste pentru promovarea învăţămîntului teologic seminarial şi universitar, ci mai ales acea pricepere care să dezvolte şi să canalizeze acest învăţămînt spre menirea lui esenţială, aceea de a pregăti preoţi buni, adevăraţi, devotaţi vocaţiei şi misiunii lor şi, în acelaşi timp, Patriei noastre scumpe, aşa cum au fost ei întotdeauna în istorie şi cum, mai ales, trebuie să fie astăzi, cînd se cere de la ei o legătură mai strînsă cu credincioşii, şi o îndrumare mai precisă pentru păstrarea moştenirii de dreaptă credinţă şi îndrumare spre un om nou, muncitor, responsabil, creator al unei societăţi mai bune şi mai drepte, apărător al vieţii şi al păcii.

Sîntem siguri, toţi cei care v-am dat astăzi votul spre a ocupa scaunul cel mai înalt, că veţi purta cea mai înaltă grijă pregătirii unui astfel de cler, pe măsura vremurilor şi exigenţelor vremii noastre şi, îndeosebi, pe măsura cerinţelor Patriei noastre, care beneficiază astăzi de inteligenţa, înţelepciunea şi dăruirea unui conducător care antrenează un entuziasm unanim al Ţării în vederea transformării şi progresului ei spiritual şi material, cum n-a mai făcut nimeni înaintea Lui, Preşedintele Nicolae Ceauşescu.

V-a mers vestea, Înalt Prea Sfinţite, că dincolo de însuşirile intelectuale, teoretice care v-au angajat în scrierea multor articole, cuvîntări, pastorale şi cărţi, aveţi un deosebit spirit practic.

Aveţi în urma Î. P. S. Voastre o experienţă pe care nimeni dintre ierarhii Bisericii noastre n-o are: o cunoaştere deplină a realităţilor din Biserica noastră. Aţi fost exarh şi vicar la Iaşi sub Patriarhul de pioasă amintire Justinian şi apoi, din 1950, hirotonit arhiereu, aţi fost vicarul său la Arhiepiscopia Bucureştilor şi la Patriarhia Română, încă din primii săi ani de patriarhat, timp de 12 ani (1950—1962), atunci cînd orientarea Bisericii noastre era operă de pionierat, de imaginaţie creatoare şi de înţelepciune bisericească şi politică. I-aţi fost atunci un sfătuitor preţios şi întreaga dezvoltare ulterioară a Bisericii şi a raporturilor ei cu noua orînduire instalată în Patria noastră după al doilea război mondial, dovedesc că aţi participat împreună la găsirea căii celei mai bune a rezolvării acestor probleme capitale.

Zece ani aţi condus o eparhie — Eparhia Aradului — cu probleme nu dintre cele mai uşoare, într-o epocă de transformări şi de reintronizare a ortodoxiei într-o regiune care avusese mult de suferit, ca urmare a actului de rupere în două a sufletului românesc din Transilvania şi Banat în anul 1700. Cine nu ştie cît suflet ortodox şi românesc aţi pus în opera de reintegrare şi restaurare nu numai a sufletelor, ci şi a lăcaşurilor cărora le-aţi dat o nouă strălucire şi pe care le-aţi reîmbrăcat în haină nouă, ortodoxă, atît în ceea ce priveşte arhitectura, cît şi în ceea ce priveşte pictura bisericească specifică ortodoxiei, reîntorcîndu-le la matca străbună, cu perseverenţă şi pricepere.

Biserica v-a chemat apoi să preluaţi moştenirea adormitului întru Domnul Mitropolit Firmilian, alegîndu-vă mitropolit al Olteniei, în 1973, şi aţi dovedit atunci că mai aveţi ceva în plus: supleţea şi geniul adaptării de două ori puse la încercare: un moldovean devenit transilvănean, şi apoi cu aceeaşi uşurinţă oltean, după cuvîntul Sfîntului Apostol Pavel: *om care ştie să se facă tuturor* toate. Aţi fost un oltean desăvîrşit, şi opera realizată acolo adaugă numelui Î. P. S. Voastre un nimb nou.

Cînd a venit timpul vacantării Mitropoliei Moldovei şi Sucevei, în 1977, Colegiul electoral bisericesc a găsit că face cel mai firesc act, răsplătindu-vă îndelunga şi rodnica activitate în celelalte părţi ale ţării, trimiţîndu-vă spre locul de obîrşie care nu putea aştepta pe altcineva şi care a judecat acea alegere ca pe actul cel mai firesc. S-a zis atunci de către moldoveni: *„Intru ale sale a venit"*, şi aşa şi era. Nouă ani aţi condus destinele bisericeşti ale Moldovei şi Sucevei, ca cel mai vrednic urmaş al Mitropolitului Iustin, ducîndu-i mai departe opera de reînnoire şi reîntinerire a locaşurilor bisericeşti şi mînăstireşti. Un an şi jumătate aţi girat şi conducerea Mitropoliei Ardealului, în timpul vacanţei dintre retragerea fostului Mitropolit Nicolae Mladin şi alegerea noului mitropolit, în 1982. Vă pot asigura, în cunoştinţă de cauză, că ardelenii v-au iubit şi v-au apreciat stilul de lucru şi inima mare şi înţelegătoare.

Toate acestea dau mărturie pentru legitimitatea alegerii pe care am făcut-o astăzi, în spiritul celei mai autentice tradiţii ortodoxe şi româneşti, şi pe temeiuri evidente pentru toată lumea.

Veniţi acum în fruntea Bisericii Ortodoxe Române ca unul care aveţi o experienţă unică în cunoaşterea tuturor regiunilor Ţării, ceea ce pentru un conducător de Biserică nu e un lucru neglijabil.

(Continuare în pag. a 6-a)

DESFĂȘURAREA ALEGERII ȘI INSTALĂRII...

(Continuare din pag. a 5-a)

tăzi în mijlocul nostru spre a ne spori bucuria și a ne încălzi cu dragostea lor, împlinind cuvintele psalmistului: „Iată acum ce este bun și ce este frumos, decît numai a locui frații împreună" (Ps. 132, 1), și îi rog să transmită Bisericilor pe care le reprezintă cele mai bune urări din partea Bisericii Ortodoxe Române și a mea personal.

Cuvînt de aleasă mulțumire adresez reprezentanților cultelor din România, prezenți alături de noi la această sărbătoare...

Profesorilor de la Institutele și Seminariile noastre teologice le adresez părintesc îndemn de a-și uni — împreună cu noi — eforturile, pentru educarea și pregătirea corespunzătoare a viitorilor slujitori ai Bisericii și pentru călăuzirea teologiei noastre românești, a credincioșilor și a vieții de drumul slujirii învățăturilor evanghelice.

La fel, îmi deschid inima și părintească mea dragoste către toți slujitorii altarelor, preoți și monahi, rugîndu-i să vadă în mine nu numai pe ocîrmuitorul lor duhovnicesc, ci și pe părintele iubitor, gata oricînd să ajute strădaniile și împlinirile lor închinate Bisericii și Patriei.

Îmi deschid brațele părintești și îmbrățișez cu întreaga căldură a sufletului meu pe toți credincioșii sfintei noastre Biserici Ortodoxe, atît pe cei de aproape care își împlinesc rosturile vieții lor pe străvechea glie străbună, cît și pe ierarhii, slujitorii și credincioșii parohiilor ortodoxe de peste hotare, care păstrează cu rîvna lor românească, aprinsă, candela credinței dreptmăritoare și chipul țării străbune, încredințîndu-i pe toți de dragostea și prețuirea mea...

Cu aceste simțăminte, îmi îndrept gîndul către Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh, Treimea cea întru tot sfîntă și de o ființă și începătoare de viață, cerînd binecuvîntare pentru toți cei de față, pentru Biserica, Țara și poporul nostru, pentru întreg pămîntul și pentru toate popoarele lumii. Amin".

*

La orele 14 a avut loc, în saloanele restaurantului „București" o recepție oferită de Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Alături de personalitățile bisericești din țară și de peste hotare, la recepție au luat parte și reprezentanți ai conducerii superioare de stat: D-l Manea Mănescu, vicepreședinte al Consiliului de Stat, D-l Marin Ivașcu, vicepreședinte al Marii Adunări Naționale și D-l Ion Cumpănașu, președintele Departamentului Cultelor.

Șirul cuvîntărilor de omagiere a Prea Fericirii Sale Teoctist, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române a fost redeschis de către Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nestor al Olteniei, care a vorbit în numele eparhiei pe care Prea Fericirea Sa a păstorit-o cu rîvnă și înțelepciune, în urmă cu cîțiva ani. Adresîndu-se Prea Fericirii Sale, Î. P. S. Mitropolit Nestor a spus între altele:

„Sînteți acum Întîiștătătorul unei Biserici aproape de două ori milenară, o Biserică permanent slujitoare în mijlocul poporului, a cărui existență și strădanie adevărește, de-a lungul istoriei ca și în prezent, identificarea cu aspirațiile și idealurile nobile ale poporului.

Sîntem încredințați că Prea Fericirea Voastră, propovăduind învățătura Sf. Scripturi, cumpănind și rînduind toate după cuviință, veți insufla tuturor „duhul înțelepciunii și al înțelegerii, duhul sfatului și al tăriei, duhul cunoștinței și al bunei credințe" (Is. 11, 2).

Sîntem de asemenea încredințați că pe temeiurile îndelungatelor vrednicii de pînă acum în diferitele domenii ale slujirii noastre, întreaga activitate o veți desfășura în continuarea lucrării sfinte și sfințitoare prin care s-a învrednicit de înaltă cinstire șirul de mari ierarhi români, în frunte cu cei patru patriarhi de pioasă și veșnică amintire, dar și ținînd permanent seama de cerințele și imperativele timpului, de contextul vieții actuale, al epocii în care trăim.

Dumnezeu Atotțiitorul să Vă dea putere și înțelepciune de a fi patriarhul continuității, dar și patriarhul înnoirilor, acolo unde acestea sînt necesare".

Din nou a luat, în continuare, cuvîntul Sanctitatea Sa Diodor, Patriarhul Ierusalimului care dorind a specifica locul și menirea Ortodoxiei în lumea de azi, a arătat că Biserica ortodoxă dorind să facă cunoscute idealurile creștine și să continue predica sa într-un climat de dragoste, libertate și frătietate,adresează apeluri către cei puternici ai lumii pentru a se pune capăt înarmărilor, pentru oprirea militarizării cosmosului, pentru asigurarea vieții pe planeta noastră.

Patriarhia Ierusalimului, funcționînd într-o zonă ca aceea a Orientului Mijlociu trăiește consecințele înfricoșătoare ale războiului și simte urgența încheierii unui acord internațional care să ducă la realizarea unei păci trainice, pentru ca oamenii din acea parte de lume să poată trăi liberi de frica războiului.

Cu satisfacție și simpatie, — a continuat Sanctitatea Sa, urmărim eforturile conducătorilor unor state pentru statornicirea păcii în lume și în mod deosebit eforturile și acțiunile Domnului președinte Nicolae Ceaușescu care se arată deosebit de interesat pentru găsirea unor soluții trainice pentru zona noastră, pentru ca toți care ne ducem acolo existența să putem viețui în pace și securitate.

Am hotărît ca la sărbătorirea a 1600 de ani de la moartea Sf. Chirii al Ierusalimului să organizăm o săptămînă de rugăciune pentru pace chiar la Peștera din Betleem, unde s-a născut Domnul păcii. Am fost bucuroși ca la această acțiune să avem alături de noi și Biserica Ortodoxă Română, care a urmat exemplul marelui conducător al țării Domnul președinte Nicolae Ceuașescu, luptător înflăcărat pentru pace.

Pentru a doua oară a luat cuvîntul și Înalt Prea Sfințitul Filaret de Minsk și Bielorusia care evidențiind însemnătatea intensificării acțiunilor Bisericilor pe calea ecumenismului, a exprimat speranța că noul patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, urmînd pilda atît de vie a înaintașilor va face totul pentru ca Biserica sa să-și aducă noi și sporite contribuții la această năzuință a creștinătății spre unitate și la cauza păcii lumii.

Din partea Patriarhiei Serbiei a vorbit Înalt Prea Sfințitul Vladislav de Dobrobosnia, care a arătat că bucuria pe care o trăiește Biserica Ortodoxă Română, este împărtășită și de Biserica Ortodoxă Sîrbă, aceasta cu atît mai mult cu cît poporul sîrb și Biserica sa și poporul român și Biserica sa au vărsat sîngele împreună luptînd pentru libertate și independență în vremurile de răstriște de altădată. „Au existat permanent relații de prietenie și colaborare între țările noastre. Să ne amintim de faptul că în Evul Mediu prințese române au devenit soții ale domnilor sîrbi și invers. Apoi, suveranii sîrbi au contribuit la zidirea și întărirea unor mănăstiri din România, după cum domnitori români au ridicat și sprijinit mănăstiri în Serbia.

Exemplele de colaborare și sprijin reciproc ar putea continua pînă azi cînd înalții noștri ierarhi se întîlnesc în spiritul dragostei frățești, dezvoltînd acțiuni folositoare popoarelor și Bisericilor noastre.

Rugăm pe Dumnezeu, a spus în încheiere Î. P. S. Sa, ca să Vă conducă și pe Prea Fericirea Voastră pe același drum al dragostei și întrajutorării pe care au mers înaintașii noștri".

În continuare a vorbit Î. P. S. Mitropolit Dorotei de Praga, spunînd:

„Prin cuvîntul Dvs. puternic și convingător — a spus Î. P. S. Sa — ați adus în sufletele oamenilor rîvna de a păzi credința, încălzită de iubirea către Dumnezeu și către aproapele. Activitatea prodigioasă pe care ați desfășurat-o pînă acum, a spus Înalt Prea Sfinția Sa, a trecut granițele Bisericii Dvs. Cu o autoritate deosebită ați reprezentat adevărul ortodoxiei îndeosebi la pregătirea Sfîntului și Marelui Sinod, apoi în mișcarea ecumenică și în susținerea cauzei păcii și dreptății pe pămînt, în apărarea darului sfînt al vieții... Avînd cinstea de a participa la această festivitate bisericească a prea iubitei noastre surori, Sf. Biserică Ortodoxă Română, permiteți-mi ca în numele Sf. Sinod, al meu personal... și al plinătății Bisericii din Cehoslovacia să Vă felicităm călduros cu ocazia alegerii și întronizării pe scaunul patriarhal care a fost cinstit de slăviții înaintași ai P. F. Voastre. Permiteți-mi să Vă decorăm cu cel mai înalt ordin al Bisericii Ortodoxe din Cehoslovacia: Ordinul Sf. Metodie și Chiril, ca semn al prețuirii ce Vă purtăm".

Înalt Prta Sfințitul Mitropolit Chrisostom de Paphos a adus mesajul de salut al Bisericii Ortodoxe din Cipru. Î. P. S. Sa a spus, adresîndu-se noului nostru arhipăstor: „Biserica Ciprului vede în persoana Prea Fericirii Voastre pe chivernisitorul care va conduce cîrma Bisericii spre limanuri liniștite. Este îmbucurător faptul că Biserica lui Hristos primește conducători plini de responsabilitate ca Prea Fericirea Voastră".

Biserica Ortodoxă din Grecia și întîiul ei stătător — Prea Fericitul Serafim — arhiepiscop al Atenei și a toată Grecia au delegat la instalarea noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române pe Înalt Prea Sfințitul Chrisostom de Methymna, pe Î. P. S. Mitropolit Evdokimos de Elevteroupolis și pe Î. P. S. Mitropolit Chrisostom de Peristerion. Adresînd calde felicitări Prea Fericitului Părinte Teoctist, Î. P. S. Mitropolit Chrisostom de Methymna a spus:

„Biserica Ortodoxă Română V-a chemat să duceți mai departe lucrarea înaintașilor Prea Fericirii Voastre, care s-au dovedit a fi mari conducători. Autentica credință și noblețea caracterului care Vă împodobesc ne încredințează că veți merge pe urmele lor".

Prea Sfințitul Sava de Bialystok a adus cuvîntul de salut din partea Înalt Prea Sfîntitului Vasile, Mitropolit al Varșoviei și a toată Polonia și a Bisericii sale. „Știm — a spus P. S. Sa, că pe teritoriul României au existat multi martiri și eroi ai credintei, înscrisi în calendarul creștin. Iată, prin rugăciunile lor Biserica din această țară a fost binecuvîntată cu un nou și vrednic arhipăstor. Sîntem încredintati că veți continua ridicarea prestigiului sfintei Ortodoxii si a ecumenismului cum au făcut și înaintașii Prea Fericirii Voastre. L-am aminti dintre acestia pe ultimul — pe patriarhul Iustin, care fiind profesor la facultatea de Teologie ortodoxă din Varșovia, a luptat mereu pentru dezvoltarea legăturilor dintre Bisericile noastre".

Din partea Bisericii Ortodoxe din Finlanda și personal a Întîiștătătorului acesteia — arhiepiscopul Paavali al Kareliei și a întregii Finlande a participat la instalarea Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, P. S. Episcop John de Helsinki, care a spus între altele: „Pentru Biserica Ortodoxă din Finlanda este de mare importanță că avem în Prea Fericirea Voastră un prieten cald si fidel. Sîntem convinsi că Prea Fericirea Voastră veți consolida și dezvolta și în viitor bunele relații dintre Bisericile noastre. Cu ajutorul Prea Fericirii Voastre vom putea de asemenea găsi noi forme de colaborare și între România și Finlanda și vom putea acționa pentru pace și bunăvoire în lume".

Eminența Sa cardinalul Jean Willebrands, președintele Secretariatului pentru Unitatea creștinilor de la Vatican s-a făcut mesagerul Bisericii Romano-Catolice și al Întîiștătătorului acesteia — papa Ioan Paul al II-lea. Adresîndu-se Prea Fericirii Sale, vorbitorul a spus:

„Faptul că pot să Vă transmit salutul Bisericii Romei și al Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea, exprimă clar noile raporturi care s-au instaurat între cele două Biserici ale noastre, ca și voința noastră comună de a intensifica relațiile noastre și de a progresa în dialogul teologic. În această nouă atmosferă noi vom putea să vindecăm mai ușor rănile — mărturii ale trecutului — și să găsim împreună drumul drept pe care Domnul vrea ca noi să avansăm în pace și care ne va conduce la deplina comuniune în credință, în viață și lucrare comună.

Alegerea unui nou Păstor pentru o Biserică semnifică totdeauna începutul unei noi etape care în continuitatea marilor tradiții proprii acestei Biserici va fi marcată de aportul noilor răspunsuri adecvate la necesitățile de moment.

Prea Fericite, pentru noua Voastră misiune pastorală, eu Vă urez asistența continuă a Sf. Duh și Vă asigur de sentimentele frățești și de solidaritate ale Bisericii catolice".

Înalt Prea Sfințitul Paul Mar Gregorios a fost prezent la festivitățile prilejuite de instalarea noului patriarh într-o dublă calitate: de reprezentant al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, al cărui vicepreședinte este, și de sol al Bisericii Ortodoxe din India și al Întîiștătătorului acesteia.

Aș dori — a spus Î. P. S. Sa — să vorbesc în numele a mai mult de 300 de Biserici membre din C. E. B. și să Vă felicit Prea Fericirea Voastră pentru această alegere care este de la Dumnezeu. Se întîmplă ca instalarea Prea Fericirii Voastre să coincidă cu un alt eveniment important din viața Bisericii Dumneavoastră: împlinirea a 25 de ani de cînd această Biserică a intrat în Consiliul Ecumenic al Bisericilor. Am fost atunci martor al acelui eveniment care s-a întîmplat tocmai în capitala țării mele — New-Delhi.

Contribuția Bisericii Ortodoxe Române la propășirea relațiilor ecumenice a fost excepțională. Așteptăm ca și în anii care vin să aduceți aceeași contribuție. Sîntem siguri că veți face lucrul acesta.

Î. P. S. Sa a adus apoi felicitări și din partea Bisericii sale din India, cunoscută sub numele de Biserica Sf. Toma Apostolul, care a fost frate de apostolie cu Sf. Andrei, propovăduitorul Evangheliei pe teritoriul României.

„Întîiștătătorul Bisericii noastre — a spus Î. P. S. Sa — își aduce aminte cu bucurie de vizita Prea Fericirii Voastre, din 1975, în India. Veselia spirituală care Vă caracterizează a rămas în amintirea noastră a tuturor".

Biserica coptă din Egipt a fost reprezentată de P. S. Episcop Serapion al acelei Biserici.

P. S. Sa a arătat că S. Sa papa Șenuda al III-lea, care a vizitat Biserica Ortodoxă Română în 1972 își aduce aminte cu recunoștință de Prea Fericirea Voastră și de întreaga Biserică a României.

„Relațiile bune dintre Bisericile noastre sînt fundamentate pe relațiile tot atît de bune dintre România și Egipt, dintre conducătorii țărilor noastre".

Următorul vorbitor a fost Eminența Sa prim-episcop Tadeus Majevsky al Bisericii Poloneze Vechi-Catolice care a transmis felicitări în numele Eminenței Sale Jan Glazemaker, arhiepiscop de Utrecht și președinte al Conferinței Episcopale Vechi-Catolice din cadrul Uniunii de la Utrecht, precum și a sa personal.

A vorbit apoi Grația Sa John de Gibraltar în numele arhiepiscopului de Canterbury. Vorbitorul l-a întîmpinat pe Întîiștătătorul Bisericii noastre cu aceste frumoase cuvinte: „Am mare dragoste pentru Prea Fericirea Voastră, pentru Biserica Ortodoxă Română, pentru România și poporul român. Vin din partea unei Biserici naționale cum este și Biserica Dumneavoastră și sîntem conștienți că avem multe în comun. Avem privilegii și responsabilități. Așa este de pildă privilegiul de a-l predica pe Hristos azi, dar și responsabilitatea de a lucra pentru pace și dreptate. De la Biserica Ortodoxă Română, din experiența ei, am avut multe de învătat și de aceea Vă sîntem recunoscători. Între Bisericile noastre există relatii foarte strînse. Am efectuat schimburi de preoți, studenți, călugări și călugărite.

Sîntem mîndri că avem aici în București o biserică anglicană și mai mîndri că avem o biserică românească în Anglia. Dorim ca relațiile dintre țările și popoarele noastre să crească și să se adîncească".

Primatul Bisericii Luterane din Suedia, Arhiepiscopul Dr. Olof Sundby a arătat în cuvîntul său: „A vorbi unui prieten e o sarcină ușoară și plăcută. O astfel de sarcină îmi revine mie acum. Biserica Suediei împărtășește această convingere că Patriarhul României este un prieten al Suediei. Ne-ati primit aici, în România, de mai multe ori și Dumneavoastră ați vizitat de asemenea Suedia unde aveți prieteni de la curtea regală și pînă la oamenii simpli. Toți acestia se roagă acum pentru Prea Fericirea Voastră. Aveți prieteni la noi. Dar a-ti face prieteni și a-i mentine înseamnă să mergi și să-i vezi. Vă poftim: Veniti si vedeti prietenii din Suedia. Să sfintiti și o nouă biserică ortodoxă românească în Suedia".

Eminența Sa Dr. Heinz Joachim Held, Episcop al Bisericii Luterane din R. F. Germania, angajat direct în dialogul bilateral dintre Biserica Ortodoxă și Biserica Evanghelică din R. F. Germania, a exprimat, în limba

(Continuare în pag. a 8-a)

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN CATEDRALA PATRIARHALĂ DE Î. P. S. SA Dr. NICOLAE CORNEANU, MITROPOLITUL BANATULUI, LA INSTALAREA PREA FERICITULUI PATRIARH TEOCTIST

Există în natură o alternanță cu valoare de lege: trecerea de la noapte la zi, de la întuneric la lumină, de la iarnă la vară... Schimbarea aceasta o experimentăm permanent în tot ce se leagă de existența noastră. Recent aparținătorii Bisericii Ortodoxe Române au trăit adevărul celor acum spuse. După momentele înlăcrimate ale pierderii Părintelui lor duhovnicesc, fericitul întru adormire patriarh Iustin, iată astăzi au bucuria de a dobîndi nou întîiștătător în persoana Prea Fericitului Patriarh Teoctist. Cum ar zice Psalmistul: „Seara se va sălășlui plîngerea, iar dimineața bucuria" (Psalmul 29, 5).

Momentul este plin de semnificații, obligîndu-ne să-i luăm în considerare toate laturile. În primul rînd, odată cu regretul pentru cineva plecat dintre noi, înțelegem cît de puternică este viața care ne învață că scurgerea ei este neîntreruptă, că șirul generațiilor asigură dăinuirea peste veacuri. Evocăm deci cu adîncă recunoștință pe cel care s-a aflat pînă mai ieri în fruntea Bisericii Ortodoxe Române, dar așezăm pe „scaunul cel mai înalt" al cinstirii pe acela care îi urmează întru aceeași slujire.

Succesiunea aceasta ne duce cu gîndul la modul cum de la Mîntuitorul Hristos și Sfinții Apostoli, importanta diregătorie numită episcopat încă din zorii creștinismului, s-a transmis printr-un șir continuu de ierarhi pînă azi.

Din vremea cînd Sf. Apostol Andrei a aruncat pentru prima dată sămînța învățăturii creștine în inimile locuitorilor de pe meleagurile noastre strămoșești și pînă în vremea de acum, se poate desluși succesiunea de episcopi care au asigurat dăinuirea religiei Mîntuitorului Hristos. În persoana patriarhului nostru puțin mai înainte înscăunat, vedem întruchiparea acestei minunate succesiuni.

Așadar, creștinismul nostru bimilenar este rodul tăriei credinței lungului șir de ierarhi, care la rîndul lor au hirotonit preoți, iar aceștia au botezat și sfințit credincioșii. Se vorbește în general de anul cînd un neam ori altul s-a încreștinat. Datorită factorilor de care tocmai am pomenit, noi n-avem ce calcula, pentru că ne-am născut creștini, fiind unicul popor cu limbă latină depinzînd dintru început de Biserica răsăriteană.

Așezarea în scaun a Prea Fericitului Patriarh Teoctist ne prilejuiește însă și alte considerații. Este al cincilea patriarh de la crearea în 1925 a Patriarhiei Române.

Primul a fost patriarhul Miron Cristea *unificatorul*, căci el a înfăptuit unirea bisericească a ortodocșilor români de pe ambele versante ale Carpaților, după ce la 1 decembrie 1918 a contribuit alături de marii tribuni ai neamului, la realizarea statului național unitar român. Al doilea a fost patriarhul Nicodim Munteanu *continuatorul*, căci el a dus mai departe lucrarea antecesorului său. Al treilea patriarh a fost Justinian Marina *organizatorul*, căci el a dat Bisericii Ortodoxe Române o temeinică structură căreia i-a adăugat o luminată orientare corespunzătoare vremurilor de mari prefaceri după 23 August '44. Al patrulea patriarh a fost Iustin Moisescu *cărturarul și ecumenistul*, căci s-a străduit să dezvolte latura culturală a lucrării bisericești și totodată să ofere Patriarhiei Române — într-o vreme cînd țara însăși sub înțeleapta conducere a Președintelui ei, Domnul Nicolae Ceaușescu a cunoscut o dezvoltare nemaiîntîlnită în trecut și a devenit un factor dinamic în viața internațională — posibilitatea de a contribui la înfăptuirea năzuințelor lumii contemporane de unitate, bunăînțelegere și pace.

În fine am dobîndit pe al cincilea patriarh, Prea Fericitul Teoctist, care încă în întreaga activitate ca și în zilele de locotenență s-a arătat un neîntrecut chivernisitor al patrimoniului bisericesc, un priceput gospodar și un părinte deosebit de sensibil la toate nevoile arhipăstoriților săi.

Prea Fericite Părinte Patriarh Teoctist,

De mic V-ați făcut ucenicia la școala unică în felul ei a monahismului, ca apoi să parcurgeți toate etapele învățămîntului teologic. Intrat în cler, ați avut privilegiul să fiți chemat de tînăr în ierarhia superioară, devenind colaborator apropiat al vrednicului de pomenire patriarh Justinian, atît în anii de reconstrucție a țării după război, cît și în perioada de așezare a societății românești pe temelii noi. Sarcinile ce le-ați primit succesiv V-au pus în fruntea Institutului teologic bucureștean, apoi V-au așezat la cîrma episcopiei Aradului cînd o vreme V-ați interesat și de Episcopia Oradiei, ba chiar de soarta românilor aflați sub oblăduirea Eparhiei misionare din America și Canada; de la Arad ați trecut la Craiova și ați diriguit Mitropolia Olteniei; din nou, după cîțiva ani de nevoințe chiriarhale, ați preluat cîrma Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, în care timp vacantîndu-se Mitropolia Ardealului ați girat-o și pe aceasta. Pe parcursul anilor respectivi ati împlinit numeroase sarcini pe plan extern promovînd relațiile Bisericii Ortodoxe Române cu celelalte Biserici și religii, cu marile organizații internaționale ca spre pildă Consiliul Ecumenic al Bisericilor, Conferința Bisericilor Europene și Conferința Creștină pentru Pace. O bună parte a preocupărilor Prea Fericirii Voastre a fost consacrată sprijinirii strădaniilor poporului nostru, îndreptate spre înfăptuirea mai binelui obștesc, spre progres și pace. V-ați remarcat în calitate de deputat în Marea Adunare Națională, ca membru în Consiliul Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, în Comitetul Național de Apărare a Păcii.

Avînd la spate această multilaterală activitate și vastă experiență urcați acum o nouă treaptă, încredințîndu-Vi-se nu o demnitate în plus — cum spuneați recent în ședința Sfîntului Sinod — ci o altă slujire.

Vă așteaptă, Prea Fericite Părinte Patriarh Teoctist, un cîmp larg de lucrare și astfel, „făcîndu-Vă tuturor toate", să desăvîrșiți opera predecesorilor întru patriarhat, atît pe planul vieții dinlăuntrul Bisericii Ortodoxe Române, cît și al celei din afară. Sînt convins și împreună cu mine toți cei în numele cărora Vă adresez aceste nemeșteșugite cuvinte, că veți împlini înalta diregătorie ce Vi s-a încredintat în perfectă unitate de vederi cu Sfîntul Sinod, în spirit de maximă bunăvoință și dragoste față de cinul preoțesc și călugăresc, față de minunații noștri credincioși. Nu mă îndoiesc nici o clipă că în activitatea Prea Fericirii Voastre veți include frățeasca colaborare cu slujitorii și aparținătorii celorlalte culte religioase, neuitînd o clipă exemplul neuitatului Vostru mentor de odinioară, răposatul patriarh Justinian, care a inaugurat la noi larga și unanim apreciata colaborare intercultică.

S-au alăturat praznicului de astăzi al Bisericii Ortodoxe Române dragi conducători, reprezentanți și delegați ai unor Biserici Ortodoxe, ai altor Biserici surori, ai marilor organizații creștine internaționale. Relațiile ecumenice care au stat atît de mult la inima vrednicului de pomenire patriarh Iustin, să le cultivați cu sîrguință și Prea Fericirea Voastră.

Peste toate însă ca unul ce aparțineți epocii luminoase pe care o străbatem, cînd virtuțile poporului sînt puse în lucrare mai mult decît niciodată, să dați pilda celui mai înalt patriotism, așa cum au făcut-o de-a lungul vremii cei patru înaintași ai Prea Fericirii Voastre. Biserica Ortodoxă Română este o Biserică națională, ceea ce înseamnează că slujește națiunea din care fac parte credincioșii ei. Cu cîtă mîndrie spunea Apostolul Pavel: „Sînt iudeu crescut în Tarsul Ciliciei și crescut în cetatea aceasta" (Faptele Apostolilor 22, 3). La fel zicem și noi: sîntem români, născuți și crescuți în România. Acesta ne este cel mai de preț blazon.

Sarcinile ce Vă stau în față, Prea Fericite Părinte Patriarh Teoctist, nu sînt nici mici, nici ușoare. Porniți însă la drum cu credința tare că Dumnezeu Vă va ajuta și convins că membrii Sfîntului Sinod, monahii, preoții și credincioșii, toți cei reprezentați aici sub o formă sau alta, Vă vom sprijini și urma.

Vă bucurați de încrederea Înaltei noastre Ocîrmuiri. Înmînarea Decretului Prezidențial și primirea recentă la însuși Președintele țării, Domnul Nicolae Ceaușescu, sînt tot atîtea garanții ale unanimei aprecieri, dovezi ale solicitudinii și bunăvoinței de care Vă împărtășiți, de care se bucură Biserica Ortodoxă Română ca și celelalte culte religioase din țara noastră.

CUVÎNTAREA Î. P. S. Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ...

(Continuare din pag. a 5-a)

N-aș vrea să închei acest cuvînt fără să amintesc contribuția deosebită a I. P. S. Voastre în dezvoltarea relațiilor ecumenice ale Bisericii noastre Ortodoxe Române. Ați condus nenumărate delegații ale B. O. R. peste hotare. Ați fost deosebit de activ în mișcarea ecumenică contemporană, atît pe plan intern, cît și pe plan internațional. Pînă de curînd ați făcut parte din *Comitetul Consultativ al Conferinței Bisericilor Europene*, ales la adunarea generală din Creta din anul 1979, desfășurînd ani de-a rîndul o activitate rodnică în cadrul acestei organizații, și ducînd întotdeauna acolo spiritul ecumenic românesc, dorința de pace a credincioșilor nostri și întregului popor român. Conferințele interconfesionale și interreligioase pentru pace din țara noastră, și din cadrul *Conferinței Creștine pentru pace*, au avut de asementa în I. P. S. Voastră un militant de frunte și un exponent fidel și entuziast al politicii de pace a Țării noastre și al învățăturii noastre ortodoxe. Avem deci încrederea că ecumenismul va găsi în activitatea I. P. S. Voastre un susținător de înaltă valoare.

Mărit Colegiu Electoral Bisericesc.

Sînt sigur că am sintetizat o bună parte din motivele care ne-au făcut pe toți, astăzi, să ne dăm importantul vot pentru cel mai înalt post de răspundere în Biserica Ortodoxă Română, Înalt Prea Sfințitului Mitropolit al Moldovei și Sucevei, Teoctist Arapașu.

Înalt Prea Sfinția Voastră, Părinte Mitropolit Teoctist,

Prin votul Măritului Colegiu Electoral Bisericesc s-a arătat pretuirea față de I. P. S. Voastră și s-a investit încrederea că veți fi cel de al cincilea *mare* Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Avem toți convingerea că veți fi un exponent fidel al învățăturii ortodoxe de credință; că veți continua tradiția celor patru mari patriarhi anteriori; că Vă veți plasa în contextul contemporan; că veti sluji cu credință împreună cu noi toți, cu întreaga noastră Biserică, Patria și poporul nostru căruia îi apartinem, că veți conduce corabia Bisericii spre limanul mîntuirii credincioșilor ei, în spiritul Sfintei Scripturi, al moștenirii apostolice și patristice, ca și în spiritul marilor înaintași, ctitori de limbă, cultură și simțire românească.

Rog pe Dumnezeu să vă învrednicească de cele mai frumoase realizări, și de mulți ani, în slujba Bisericii și a Patriei. Și să-mi fie permis să fiu de asemenea exponentul întregii Adunări, adresîndu-Vă cea dintîi urare, potrivit noii demnități în care ați fost ales: *Întru Mulți ani Prea Fericite Părinte Patriarh Teoctist!*

OMAGIU
Î. P. S. Mitropolit Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ
la aniversarea vîrstei de 60 ani

TEOLOGIE ŞI CULTURĂ

Din larga panoramă de subiecte tratate de Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Antonie — sub diverse forme literare: eseuri de exegeză biblică, studii de cea mai riguroasă expunere ştiinţifică, prezentări şi interpretări de arhive inedite, notaţii teologice critice, exortaţii pastorale şi confesiuni („Calendar de inimă"), profiluri biografice (de pildă seria consacrată celor patru mari patriarhi ai României), însemnări de lector („Semnalăm ... Semnalăm ..."), să reţinem aici următoarele:

Mai întîi, *explorarea teologică a ecumenismului*, în care porneşte de la constatarea că materialul ecumenic este inegal, dispersat, incoerent, fiind produs fie de Biserici care n-au o teologie articulată sistematic, ţinînd mai mult la propovăduirea Evangheliei decît la expunerea ei în doctrine, sau dimpotrivă, de Biserici de un confesionalism rigid, cu o tradiţie dogmatică şi canonică bine definite, dar fără experienţă misionară şi ecumenică. Contextul ecumenic constă în această pluralitate de curente care pot merge în toate sensurile. Iar cînd tensiunea dintre aceste curente este justificată ca fiind proprie Noului Testament, sau tradiţiei istorice a confesiunilor, frustrarea este şi mai mare pentru teologul ortodox care este obişnuit să opereze cu concepte care revelează unitatea mesajului biblic: comuniune, sinergie, perihoreză, simfonie, îndumnezeire etc. Mai mult, sub numele de tensiune legitimă sau diversitate se ascund uneori diferenţe obiective, ilegitime, care trebuie să devină obiectul dialogului ecumenic teologic.

Înalt Prea Sfinţia Sa recunoaşte astfel că dialogul ecumenic teologic a fost şi este incontestabil, mai ales pentru teologul ortodox. Dar acest sentiment de frustrare nu trebuie să-l dezarmeze. În fond, problemele cele mai importante ce vin pe agenda Consiliului ecumenic au fost examinate de Î. P. S. Sa fără cruţare. Din cauza acestei atitudini constante interogative, critica ia uneori forma unor judecăţi eliptice, dar niciodată crispate. S-a introdus într-un fel în metodologia ecumenică ceea ce este în compoziţia muzicală *contrapunctul*, în sensul că vocea Ortodoxiei trebuie să fie ascultată şi asimilată ca parte integrantă din ansamblul ecumenic. Pentru aceasta, Î. P. S. Sa are nu numai experienţa pe viu şi de lectură a unor mari teologi catolici şi protestanţi de limbă engleză şi franceză, dar şi o remarcabilă cunoaştere a curentelor teologice din Europa, Statele Unite şi America Latină. Puţini parteneri în conversaţiile ecumenice au o asemenea perspectivă! La aceasta se adaugă şi realitatea ecumenică naţională, mai ales din Transilvania, pe care a exprimat-o sub denumirea de *Romanian Ecumenism* (*One World*, publicaţia Consiliului Ecumenic, Geneva, May 1986, no. 115, p. 16—17).

Ecumenismul nu poate avansa fără explorarea teologică a subiectelor care separă Bisericile. Î. P. S. Sa a făcut o scrutare minuţioasă, tehnică, de pildă, a documentului elaborat de Consiliul Ecumenic al Bisericilor privind *Botezul, Euharistia şi Preoţia* sau a unor texte cu privire la slujirea femeilor în Biserică, cum n-au făcut-o nici profesorii de teologie. Apoi, trebuie să fie dezisă ambiguitatea în conversaţiile şi textele ecumenice, radicalizarea unor poziţii, de exemplu orizontalismul excesiv, care tind să devină o metodă de lucru. În fine, trebuie să fie spus mai direct care este locul şi rolul Ortodoxiei în Mişcarea ecumenică. Ea este postamentul unităţii, iar rolul ei este acela de a da mărturie de ceea ce e de recuperat în vederea refacerii unităţii ecumenice. Contextul Bisericii Ortodoxe este propriu contextului ecumenic. Dacă acest context ecumenic devine obstructiv, atunci Biserica Ortodoxă s-a prins în Mişcarea ecumenică „într-un joc aproape absurd", atunci trebuie temperată „euforia prematură" a unora în realizarea unităţii, atunci nimeni să nu-şi facă iluzii despre unirea Bisericilor.

„Circumscrierea Ortodoxiei", adică un profil net al Ortodoxiei pentru vremea noastră este reclamat, spune Î. P. S. Mitropolit Antonie, nu numai de exigenţele dialogului ecumenic teologic, ci şi de „credibilitatea" mărturiei ortodoxe în lumea de azi. Altfel, ortodoxia riscă să devină un univers închis, exclusiv, care nu interesează pe nimeni. Din păcate, ea n-are o structură care să manifeste plenitudinea ei, nici cîmpul ei ecumenic nu este demarcat. Ce este Ortodoxia sau spiritualitatea ortodoxă? Tradiţie şi libertate. Este pentru prima oară cînd aceste noţiuni sînt întrunite ca să dea un întreg. Aceasta înseamnă că există un spaţiu în care Ortodoxia poate să comunice cu celelalte Biserici. Partea ei canonică, adică tradiţia nu exclude partei mistică, adică libertatea. Conştientă de autenticitatea tradiţiei sale, Ortodoxia trebuie să devină mai exigentă în dezbaterile ecumenice, să prezinte valorile ei ca ceva scump, nu ca ceva ieftin.

Este imposibil a face un profil al Ortodoxiei în afară de configuraţia ei locală, de unde problema identificării şi definirii Ortodoxiei româneşti. Acest subiect merită să fie tratat separat. Desigur, „etnicitatea nu este un atribut al Bisericii, ci una din condiţiile în care este localizată". Experienţa Bisericii locale, sau „colaborarea cu locul", înseamnă a împămînteni darurile ce aparţin Bisericii universale. Potenţialul Ortodoxiei ecumenice nu constă în a instituţionaliza polifonia acestor daruri locale, naţionale, ci a menţine trează conştiinţa conciliarităţii, acea „voinţă de sinod". Teologia sublimează experienţa Bisericii locale. Î. P. S. Sa a făcut un efort deliberat de a înălţa profilul Ortodoxiei româneşti.

Biserica şi lumea este de fapt tema principală a lucrării de doctorat a Înalt Prea Sfinţitului Antonie cu titlul *Biserica slujitoare*. Tema n-a fost abordată decît după ce a fost analizată o mulţime de subiecte conţinute în această vastă arie de cercetare şi reflecţie teologică. „Biserica slujitoare" nu este enunţată ca o doctrină socială, ci ca parte din eclesiologie. În fond, autorul revelează posibilităţile imense pe care le are ecleziologia ortodoxă în termeni de slujire a creştinilor în lume. Trebuie să fie elaborate şi exercitate toate implicaţiile diaconale ale acestei eclesiologii, inclusiv cele instituţionale. Aşa s-a ajuns, dezvoltînd noţiunea de

(Continuare în pag. a 8-a)

Pr. prof. *Ion Bria*

OMUL DE INIMĂ FIERBINTE
Modest omagiu

Să mi se ierte cutezanţa de a înşira şi eu, modest cleric al Ortodoxiei româneşti din Capitală, cîteva cuvinte de preţuire şi omagiu la adresa unei personalităţi ecleziastice, care de mai mulţi ani a început să-şi cearnă razele de lumină peste fruntea întregii Ortodoxii româneşti, devenind în acelaşi timp, colaborator asiduu al unor foruri ecumeniste de peste graniţe, pentru statornicirea unei înţelegeri şi păci trainice în lume.

Înşir aceste consideraţii ca mărturie a unei preţuiri şi omagiu pentru arhiereul ortodox român de vocaţie, pentru omul de inimă fierbinte, care s-a dovedit a fi Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Dr. Antonie Plămădeală, fost Episcop-vicar Patriarhal la Bucureşti, Episcop titular la bătrîna Episcopie a Buzăului şi, în timpul de faţă, Mitropolit al Ardealului.

Cele scrise de mine aici n-au pretenţia de a putea cuprinde amploarea unei personalităţi complexe, care-şi desfăşoară activitatea pe diferite căi şi cu rezultate dintre cele mai binecuvîntate.

La 60 de ani de viaţă şi trudind cu sîrg din adolescenţă, pentru a se ridica pe noi trepte de vrednicii, atît pe tărîm teologic propriu-zis, cît şi pe linia culturii româneşti, sub diversele ei laturi, om de cultură, ierarh luminat, teolog activ, patriot militant, om de inimă, care iradiază înţelepciune şi omenie, solidar cu semenii săi, urmaş demn al unor mari înaintaşi, răscolitor al unor valori puţin cunoscute din trecutul românesc, iată, cîteva note şi merite personale care constituie palmaresul Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Dr. Antonie Plămădeală.

Volume întregi, precum, *Clerici ortodocşi ctitori de limbă şi cultură românească, Dascăli de cuget şi simţire românească, Tradiţie şi libertate în spiritualitatea ortodoxă, Pagini dintr-o arhivă inedită* ş. a., de neobosită migală şi erudiţie teologică-culturală-literară, atestă o continuă dăruire şi dragoste pentru valorile româneşti, uitate sub colbul vremii, scoase la lumina zilei de o minte ageră, printr-o muncă neîntreruptă, potrivit dictonului latin: „Labor improbus omnia vincit!"

După cum se vede, opera scrisă a Î. P. S. Mitropolit Antonie Plămăleală este rodul unor însuşiri sufleteşti rare, poate chiar excepţionale.

Lucrările Sale îmbrăţişează domenii variate: erudiţie teologică, cultură filozofică, literatură, filologie, artă, istorie ..., toate creaţii ale unei conştiinţe etice ortodoxe şi patriotice, deosebit de instructive şi utile cititorilor.

În afară de acestea, o însuşire distinctă a personalităţii Înalt Prea Sfinţiei Sale o constituie modestia şi generozitatea, manifestate prin bunăvoinţă, atenţie şi omenie faţă de toată lumea. Iubeşte pe toţi oamenii şi-i primeşte lîngă inima Sa oricînd, le deschide uşile unui suflet mărinimos, îi mîngîie şi-i ajută cu promptitudine.

Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Antonie Plămădeală s-a afirmat şi s-a impus ca un mare ecumenist, luptător neobosit pentru solidarizarea Bisericilor creştine, pentru înlăturarea tendinţelor războinice din lume, pentru o pace dreaptă şi înţelegere desăvîrşită dintre oameni şi popoare. Prin meritele şi competenţa Sa remarcabile reprezintă Biserica Ortodoxă Română, cu cinste, în forurile ecumeniste de conducere.

În această privinţă, reţinem faptul deosebit de îmbucurător că, Înalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul Antonie a fost ales, la Adunarea Generală a Conferinţei Bisericilor Europene de la Universitatea Stirling — Scoţia, din 3—4 septembrie a. c., ca preşedinte pe şapte ani al Comitetului de direcţiune al acestei organizaţii ecumeniste. În interviurile date cu acest prilej, Î. P. S. Sa a arătat dorinţa de pace a conducerii Ţării noastre şi a poporului român (vezi „Telegraful Român" nr. 37—40/1986). O preocupare permanentă a Înalt Prea Sfinţitului Mitropolit Antonie Plămădeală o formează grija deosebită pentru educarea şi pregătirea cît mai temeinică a tinerilor teologi, în vederea misiunii preoţeşti şi ca cetăţeni buni ai Patriei. Această preocupare pentru tinerii teologi la Înalt Prea Sfinţia Sa devine o adevărată dragoste părintească şi solicitudine caldă în toate împrejurările.

Urme luminoase şi de adevărat Părinte şi Chiriarh al preoţimii, am putut cunoaşte, de curînd, cu prilejul întîlnirii unor fraţi preoţi din cuprinsul Eparhiei buzoiene, care îi păstrează sentimente de iubire şi stimă, pentru modul deosebit de înţelept cum au fost trataţi, în anii de arhipăstorire fructuoasă. Am înţeles de la colegii preoţi buzoieni că Î. P. S. Sa şi-a dedicat toate cunoştinţele, puterile, timpul şi chiar sănătatea, slujirii Bisericii strămoşeşti, Patriei, preoţimii şi tuturor semenilor, potrivit Poruncii celei mari evanghelice, legea de aur a iubirii creştine.

La încheierea acestor modeste rînduri de omagiu, amintim că Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Antonie Plămădeală a moştenit direct de la părinţi şi familie, un tezaur sufletesc — etic bogat, de evlavie creştină tradiţională şi iubire de Patrie, datoria de a munci pentru binele obştesc, dragostea pentru datinile şi dulcele grai românesc — „limba vechilor cazanii, care-o plîng şi care-o cîntă, pe la vatra lor ţăranii".

Biserica şi Patria — iată cele două coordonate de bază pe care s-a mişcat şi s-a format un Ierarh de vocaţie!

Îi urăm, din inimă, Înalt Prea Sfinţiei Sale Mitropolitului Dr. Antonie Plămădeală, sănătate deplină, putere de muncă, înfăptuiri arhipăstoreşti şi cărturăreşti, cît mai numeroase şi valoroase, în mulţi ani de viaţă! ...

Pr. *Constantin Staicu*

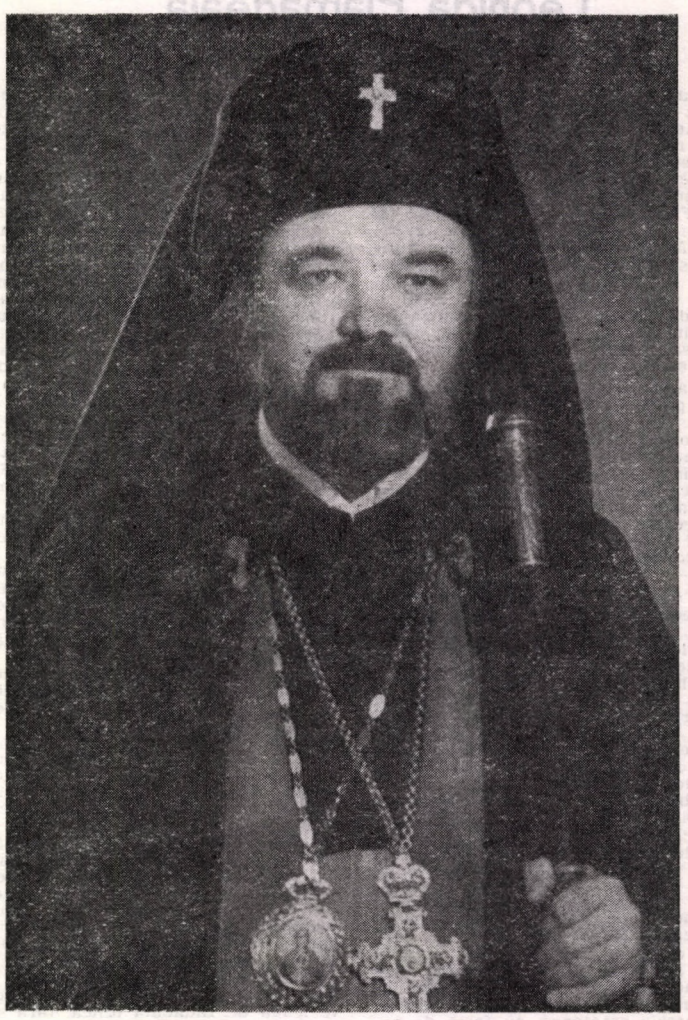

Cum l-am cunoscut pe Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Antonie

Era în vara anului 1948 cînd terminasem anul I la Academia Andreiană din Sibiu. Din prelegerile Părinţilor profesori am înţeles rostul şi valoarea istorică a Mănăstirii Prislop, ceea ce m-a făcut să doresc cu tot dinadinsul să o vizitez.

Mănăstire de maici, Prislopul cunoştea în vremea aceea o epocă de înflorire. Ajung la mănăstire tocmai înainte de Sfînta Liturghie. Slujbă înălţătoare, serafică, prilejuită şi de vocile îngereşti ale maicilor, aşa cum de fapt sînt slujbele în mănăstirile noastre ortodoxe.

Lîngă altar, în partea dreaptă, zăresc un tînăr monah de statură mijlocie, cu o barbă neagră de abia începătoare, care într-o adîncă reculegere asculta sfînta slujbă.

Un alt tînăr ierodiacon, cu părul blond dat pe spate, uscăţiv, asemenea sfinţilor din icoanele bizantine, cădea sfînta biserică şi mirosul de bună mireasmă al tămîiei se împreuna cu glasul său lin, cîntînd Doxologia cea Mare înainte de Sfînta Liturghie.

Nu ştiam atunci că tînărul monah din dreapta altarului avea să devină Mitropolitul de azi al Ardealului, iar tînărul ierodiacon avea să fie vestitul duhovnic Dometie, ostenitor jertfelnic pentru apărarea dreptei credinţe şi vestitor neobosit al Cuvîntului lui Dumnezeu, mai ales în istorica Mănăstire a Rîmeţului. Dumnezeu să-l odihnească, căci acum cîţiva ani a trecut la cele veşnice.

Mai tîrziu, ca preot, întîlneam mereu în revistele noastre bisericeşti studii semnate de Doctorandul Ieromonah Antonie Plămădeală, studii de o adîncă erudiţie, în care se abordau cu multă îndrăzneală probleme de teologie. Nici atunci nu ştiam că eruditul ieromonah era smeritul călugăr de la Prislop.

De abia după ce ieromonahul Antonie a fost promovat ca ierarh al Bisericii Ortodoxe Române, în calitate de Episcop-Vicar Patriarhal, mi s-a elucidat recunoaşterea meritelor ieromonahului, studentului, doctorandului şi apoi Arhiereului Antonie, promovare a cărei traiectorie, în urcuşul spre pliniri, de la Prislop la Patriarhie, nu a fost lipsită de nenumărate obstacole ce trebuiau urcate uneori chiar cu multe jertfelnicii.

Ca urmare a acestor deslişiri, imboldul unei dorinţe interioare m-a adus la ideea de a-i scrie Înaltului Ierarh o scrisoare. Zis şi făcut.

Mare mi-a fost însă mirarea, cînd primesc răspunsul scrisorii mele, scris cu mîna. Îmi ziceam în sinea mea, cum un Arhiereu, Vicar Patriarhal, cu atîtea probleme şi ocupaţii îşi rezervă timp pentru a răspunde unui preot de la ţară, din Ardeal?

În îndrăzneala mea — poate prea mare — şirul scrisorilor a urmat şi răspunsurile de asemenea, cu aceeaşi atenţie şi punctualitate.

În timpul ce a urmat la ocazii aniversare, nu uitam să-i scriu Prea Sfinţiei Sale cîteva rînduri prin care încercam să-mi arăt simţămintele de recunoştinţă şi mulţumirile mele pentru atenţia ce mi-o acorda.

Răspunsurile erau de cele mai multe ori enigmatice, din care enigme puteai deduce diferite înţelesuri ale unor adînci exegeze, legate de probleme prezente şi de viitor.

Aceste legături prin scrisori aniversare „de inimă" şi „de simţire" şi-au urmat cursul şi la Episcopia din Buzău şi mai ales la Sibiu, de data aceasta ca Mitropolit al Ardealului.

N-am dorit niciodată şi m-am străduit să nu fac Înalt Prea Sfinţiei Sale greutăţi, deşi cred că n-am reuşit totdeauna, deoarece larga înţelegere şi dorinţa de a mă ajuta în unele momente nu uşoare ale vieţii mele, cred că n-au fost lipsite de frămîntări.

În audienţele acordate cu multă bunăvoinţă părintească, căutam să fiu scurt şi nu cu probleme, ci mai mult cu descreţiri de frunţi, urmărind o oarecare relaxare, bine ştiind cîte probleme grele are asupra sa de rezolvat Mitropolitul.

Ce m-a impresionat mai mult pe mine şi cred că şi pe alţii, în întîlnirile cu Î. P. S. Mitropolit Antonie?

Mai întîi, claritatea şi profunzimea unor concluzii sinteză, mai ales la Conferinţele interconfesionale.

Apoi captarea credincioşilor la predicile din Catedrala mitropolitană, deşi nu erau aşa de scurte, ceea ce presupune un mare dar oratoric.

Să nu mai vorbim de spiritul gospodăresc. De alergările neobosite prin străinătate în folosul ecumenismului, al Bisericii noastre ortodoxe şi al neamului nostru românesc.

Dar fericita îmbinare, rar întîlnită dintre studiu şi gospodărire, dintre omul de cultură şi omul de administraţie?

Acum la plinirea a şase decenii de viaţă, pline de ostenitoare rodiri, de experienţe cu adevărat impresionante, nădăjduim în folosul ce-l va aduce în viitor Bisericii şi Ţării noastre această fericită maturitate a atîtor pliniri.

Pentru aceea ne şi rugăm ca Bunul nostru Dumnezeu să ni-l ţină „Întru mulţi şi fericiţi ani".

Pr. prof. *Ioan Mihălţan*

LEONIDA PLĂMĂDEALĂ

Astfel s-a numit Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Antonie din botez şi de la părinţi — deci onomastica civilă a Î. P. S. Sale.

Nu cunoaştem ce l-a făcut pe dascălul bisericesc Vasile Plămădeală, din Stolnicenii Lăpuşnei, să-l hărăzească pe primul său copil cu acest prenume exotic şi eterodox! (celorlaţi patru copii le-a dat nume mai comune: Mihai, Nicolae, Alexie, Valeriu). Pesemne a citit şi i-a plăcut vreo legendă despre viteazul erou grec de la Termopile ... Să mai amintim că acest antroponimic rar a fost preferat şi de marele I. L. Caragiale (piesa *Conu Leonida faţă cu reacţiunea*). Dar a existat şi un martir creştin Leonidas-Leonida — trecut în calendarul ortodox la 5 mai.

Adevărat este că primogenetul de la 17 noiembrie 1926, Leonida Plămădeală, a văzut lumina zilei într-o zodie deosebit de prielnică. „Vistierul bunătăţilor şi Dătătorul de viaţă" l-a înzestrat cu daruri excepţionale — cum s-a dovedit.

Cu această onomastică şi-a petrecut anii copilăriei şi a făcut şcolile: elementară, Seminarul şi Institutul Teologic, menţionat şi publicistic (în „Luminătorul" nr. 7—7/1937—39, şi „Gazeta B." nr. 1261/1939). În iulie 1949, Leonida Plămădeală a ţinut, din partea absolvenţilor Institutului Teologic Universitar din Cluj, o cuvîntare remarcabilă, deosebit de personală, promiţînd posibilităţi certe teologice şi culturale-literare, împlinite („Renaşterea" nr. 27—28/1949, p. 4).

În acelaşi an (1949), intrînd în monahism i s-a schimbat prenumele, în Antonie. N-a renunţat, însă, nici la Leonida. L-a menţinut şi l-a folosit ca pseudonim literar cînd a scris literatură, Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Antonie cumulînd fericit şi un talent viguros de scriitor literar nedezmînţit.

Leonida Plămădeală a debutat publicistic în cotidianul bucureştean „Munca" — Organ central al Uniunii Generale a Sindicatelor (nr. 6269/1968, p. 2), cu o recenzie a cărţii *Studii şi articole de literatură românească veche* a prof. univ. Dan Zamfirescu, iar în „Munca" nr. 6304/1968, p. 2) a prezentat volumul *Mişcarea prozei* al lui Alexandru Oprea, atestînd lecturi literare temeinice şi opinii judicioase. Ca, în 1970, să debuteze editorial cu un roman considerat, *Trei ceasuri în iad* (Editura Mihai Eminescu, Bucureşti, 403 p., cu portret.

Autorul ne-a destăinuit că la tipărirea romanului a fost amestecat hotărîtor scriitorul academician Geo Bogza. În una din lunile de vară a anului 1969, se aflau împreună într-o excursie pe Valea Prahovei. La înapoierea spre Bucureşti, i s-a spus scriitorului academician că în grup cu ei se găseşte un scriitor debutant care a scris un roman excepţional de interesant. I-a fost prezentat scriitorul nou. La insistenţele convoiajorilor ca să citească manuscrisul romanului, Geo Bogza a precizat răspicat: — Primesc în fiecare an cîteva sute de manuscrise literare — de nuvele, romane, poezii ..., de la debutanţi ... Îmi este imposibil, ca timp fizic, ca să le citesc pe toate, doar cu mari întîrzieri şi aşteptări ... Încît nu promit să citesc romanul ce mi-l propuneţi şi să mă pronunţ asupra calităţii lui decît peste un an, doi. Totuşi, trimiteţi-mi-l.

Leonida Plămădeală i-a dus manuscrisul romanului. A doua zi dimineaţa, Geo Bogza i-a spus la telefon: — Domnule, ai scris un roman, cu adevărat excepţional! Aseară am luat în mînă manuscrisul, ca să trec cu ochii peste el. M-a prins de la primele pagini şi nu l-am lăsat din mînă pînă ce, toată noaptea, nu l-am citit în întregime. Trebuie tipărit. Te rog să treci pe la mine, ca să vedem ce se poate face.

Leonida Plămădeală s-a dus la Geo Bogza, care i-a dat o scrisoare de recomandare către directorul Editurii Mihail Eminescu din Bucureşti, unde romanul *Trei ceasuri în iad* s-a tipărit în anul 1970. Dar, în lipsa autorului, plecat, în Anglia, la studii teologice doctorale.

Avea toată dreptatea acad. Geo Bogza să fie încîntat de romanul *Trei ceasuri în iad* şi să stăruie pentru tipărirea lui. Romancierul Leonida Plămădeală a abordat şi a prezentat în romanul său *Trei ceasuri în iad* o problemă care constituia o premieră în literatura română şi chiar în cea europeană şi mondială: un transplant de creier uman ...

Fabula, în sinteză, este următoarea: Pe front, în războiul al doilea mon-

(Continuare în pag. a 8-a)

Pr. *Gh. Cunescu*

Leonida Plămădeală

(Continuare din pag. a 7-a)

dial, un chirurg, grăbit sau obosit, a luat creierul unui muribund (Anton Adam) și l-a plantat în țeasta altui rănit muribund (Peter Gast), care supraviețuind a trăit, în continuare, o viață dublă, de substituire și identificare a două persoane diferite. Fizic. biologic, la înfățișare și biografic era Peter Gast, așa revendica că este și se numește, dar mintal, psihologic, memorial și public-social se comporta ca Anton Adam. Omul dublu, Gast-Adam, a creat o serie de situații complexe, contradictorii, incredibile și intolerabile, ajungînd să fie socotit și tratat ca dement și scos din societate.

Romancierul Leonida Plămădeală a plasat povestea în Germania — într-un orășel din landul Bavaria de Nord, și totodată s-a referit direct la fenomenul politic hitlerist, intuindu-i și încercînd să-i explice resorturile psihologice, sociale, ideologice și etice, și urmările umane-sociale funeste. S-a referit, nominal, la „Führer" (Adolf Hitler), la *Gestapou,* la orbirea colectivă și supunerea pasivă totală.

În *Trei ceasuri în iad* este prezent larg teologul Leonida Plămădeală, nu numai prin titlul romanului, luat de la o legendă monahală athonită, ci mai ales prin ideația cărții, prin personajele principale clerici (preotul catolic Heiler și pastorul evanghelic Sandor), prin numeroase referiri și citate biblice — cum sînt motourile de la capitole. Fiecare capitol are cîte un motou semnificativ. Din 30 de capitole ale romanului, 18 au motouri texte biblice. Este prezent și omul de cultură și lectorul literar poliglot Leonida Plămădeală — motourire la zece capitole sînt din Arghezi, Nichita Stănescu, Rimboud, Rilke, Pascal, Whitman, Welles, Mirabeau, Camus, Kafka (cei străini în texte originale). Pomenește pe filosofii existențialiști Kirkegaard, Heidegger, Bart, pe filosoful ortodox Berdiaev, pe teologul indian Sandohn Sunder King ș. a. Este prezent, pe tot întinsul romanului, scriitorul literar Leonida Plămădeală, cu fantezie creatoare, cu forță de reconstituire și prezentare veridică a personajelor, cu stilul literar propriu, care se cer unui scriitor.

Romanul *Trei ceasuri în iad* s-a bucurat de opinii favorabile, atît din partea cititorilor, cît și a criticilor literari — au scris despre el „România literară" (Dana Dumitriu și V. Vancea), „Luceafărul" (Al. Ștefănescu) „Săptămîna culturală a Capitalei" (Dan Mutașcu), „România liberă" (Boris Buzilă), „Orizont" (C. Ungureanu) ș. a. „Este o carte extraordinară, așa cum nu s-a scris în literatura noastră", a apreciat-o B. V. Anania („Noi"), el însuși poet, dramaturg, romancier și memorialist literar de talent. În 1972 s-a tradus și s-a tipărit, la Sofia, în limba bulgară.

Leonida Plămădeală n-a mai tipărit și alte romane sau cărți literare, trecînd, în decembrie 1970, la binecuvîntata-I și prodigioasa-I vrednicie arhierească — Episcop-vicar Patriarhal (1970—1980), Episcop titular la Buzău (1981—1982), Mitropolit al Ardealului (1983), dar scriitor literar a rămas și continuă să fie. Toate cărțile, studiile, articolele și orice pagină scrisă de Înalt Prea Sfințitul Dr. Antonie Plămădeală conțin certe carate literare. La fel a rămas și continuă să fie bibliofilul și cititorul literar, cum atestă rubrica personală *Semnalăm . . . Semnalăm . . .*, din „Telegraful Român".

Exemplificăm cu un fragment din articolul *Patria,* un veritabil poem în proză, de autentic scriitor literar, fond și stil.

„Despre Patrie trebuie să vorbim în fiecare clipă, așa cum respirăm ca să întreținem în noi focul vieții.. Patria trăiește în noi și noi trăim în ea numai dacă îi dăm viață iară și iară, fără încetare.

Patria ne dă identitate, ne scoate din starea de nimeni și de niciunde. Ce ești? — Român! — De unde ești! — Din România!

Patria ne transformă în *mulți,* în toți ca unul și unul ca toți, conectîndu-ne la niște rădăcini din care trăgîndu-ne seva, ne simțim frați cu toți cei care își trag viața din aceeași sursă . . .

Sentimentul Patriei e firul nevăzut care-i leagă pe toți cei dintr-o mamă, cei dintr-un pămînt, dintr-o istorie, dintr-o suferință, dintr-un ideal, dintr-o hotărîre, dintr-o jertfă, dintr-o biruință, dintr-o suflare și dintr-un sînge, dintr-o inimă a strămoșilor și a pămîntului. De aceea, nu poți ieși din Patrie, fără să ieși din tine însuți, fără să-ți tai toate firele care te leagă de rădăcina unică, fără să-ți trădezi sîngele, fără să te pui în contradicție cu toți cei din tine și cu tine însuți. Fiecare își poartă Patria în sine. Cine s-ar răzvrăti împotriva Patriei, s-ar răzvrăti împotriva lui însuși. Românul s-a lăsat greu dus din Patrie, scos din acest sine mai larg decît sinele său, dar tot atît de al său: *Fie pîinea cît de rea / Tot mai bine-n țara mea!*" („Telegraful Român" nr. 13—14 1986). Adevărat și frumos, literar, scris! De scriitor!

Teologie și cultură

(Continuare din pag. a 7-a)

„Biserică slujitoare", la proiectul despre o nouă ordine morală, care nu implică doar o conduită subiectivă, de ordin etic, ci o structură de relații juste între comunități umane, națiuni și popoare. Biserica și lumea nu sînt două entități spațiale de sine stătătoare, aici și dincolo, nici două lumi fiecare cu treburile ei egoiste. „Biserica slujitoare" a vrut să antreneze Biserica Română într-o etapă nouă a diaconiei sale sociale, prin asocierea eclesiologiei cu apostolatul social.

Într-un moment de suprasaturare cu analizele și interpretările sociologice, I. P. S. Mitropolit Antonie a criticat acele teologii prea contextuale, teologiile adjectivelor, sau de circumstanță, deoarece acestea lăsau impresia că sînt prea dominate de istoricitatea evenimentelor. Desigur, contextul istoric nu e derizoriu, iar Biserica nu poate fi indiferentă față de situația economică și politică a oamenilor. Dar Biserica nu poate să cîntărească „cu două măsuri", deoarece slujește lumea în numele Evangheliei unice a lui Iisus Hristos. Apoi, istoria oamenilor se mișcă în toate părțile, ea poate lua chiar direcții lipsite de sens, ca o trestie bătută de vînt. În acest caz, Biserica, în numele Evangheliei, trebuie să spună cuvîntul ei profetic.

Confluența dintre teologie și cultură este tema care înrudește cel mai mult pe I. P. S. Mitropolit Antonie cu ctitorii și intelectualii Ortodoxiei românești. Dovadă este faptul însuși că s-a aplecat cu migală pentru restituirea unei serii de personalități și evenimente din trecutul Bisericii Române, care ilustrează această confluență. Și aceasta nu numai de dragul istoriei literaturii române, ci și din convingerea că cultura românească autentică este un fel de trecătoare spre credință. Prin mărturia ei verbală, iconografică, diaconală, Biserica Română a transfigurat cultura națională. Istoria culturii românești este plină de exemple în acest sens. Biserica română nu trebuie să vorbească cu vocea pe jumătate în această privință.

Pentru a realiza această confluență între teologie și cultură, I. P. S. Mitropolit Antonie a investit nu numai mandatul său instituțional conferit în taina consacrării arhierești, ci și autoritatea sa culturală, calitatea sa de scriitor. Se continuă astfel misiunea academică a unor mari personalități care au dialogat, în numele spiritualității și credinței ortodoxe, cu critica socială — Gala Galaction, cu filozofia — Lucian Blaga, cu istoria religiei — Mircea Eliade, cu creațiile epice tradiționale — Bartolomeu Anania. Parte din acest efort de a revărsa credința în cultură este înnoirea limbajului teologic și predicatorial la amvon. Ca pentru orice scriitor, limba literară este piatra de încercare. Ca să înlesnească accesul credincioșilor la subiectele teologice, I. P. S. Sa a recurs la metoda și vocabularul teologiei narative, care urmărește să comunice viața lui Hristos prin viața ucenicilor și sfinților Săi. Biografia acestora face parte din teologia Bisericii. De altfel, elementul biografic („Calendar de inimă"), istoria personală se impune cu o mare forță în scrisul său teologic. Avem impresia că uneori stilul trece înaintea ideilor exprimate, că scriitorul cu experiența sa literară transcende teologul cu reflecția sa mistagogică. Dar totdeauna scriitorul și teologul sînt la înălțimea temelor propuse; de aici autoritatea ce se degajă din cărțile și studiile publicate.

Cu aceasta se ridică și problema relației dintre *vocație* și *misiune,* dintre harismă și slujire. Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Antonie are o mare încredere în vocația sau destinul unei persoane, care deține în genere puterea și misiunea ei. C. Rădulescu-Motru a vorbit de „personalismul energetic", recunoaștere a subiectului personal, ca formă de energie ipostatică. Este foarte important de a spune, mai ales studenților în teologie, așa cum a făcut I.P.S. Sa, că misiunea preotului nu este altceva decît această împreunare între vocația sacerdotală personală și consacrarea sacramentală instituțională. Consacrarea este un act de recunoaștere a harismei, misiunea este exercitarea harismei.

După cum am spus, subiectele menționate mai sus sînt doar o parte din tematica vastă pe care a cuprins-o în studiile și reflecțiile sale, I.P.S. Mitropolit Antonie. Avem convingerea că I. P. S. Sa a sudat articulațiile și a ridicat schelăria unui mare edificiu spiritual. Pregătirea sintezei este tot așa de importantă ca sinteza. Școala teologică românească are nevoie de această sinteză și trebuie să o vestească de acum în mod responsabil. Căci opera unui teolog poate fi redusă printr-o anumită exegeză, și reprezentare, prin reflecții rudimentare și recenzii de rutină. Există un *element profetic* în această operă teologică fundamentală pe care teologia română trebuie să-l identifice și să-l asume imediat.

MAREA UNIRE DIN 1918

(Continuare din pag. a 2-a)

lupta poporului român pentru independență și unitate, găsind un larg ecou în mintea și inima tuturor, idealurile dreptății, libertății și unității, care trebuiau să fie împlinite. Astfel de idei înălțătoare au stat la baza revoluției românești din 1848. De aceea, la marea Adunare Națională de la Blaj, din 3/15 mai, masele largi populare și-au exprimat deschis dorința de veacuri: „noi vrem să ne unim țara"! Idealurile lor au continuat să trăiască și după înăbușirea revoluției, însuflețind generația de atunci, care prin eforturi și sacrificii, a izbutit să realizeze unirea parțială de la 24 ianuarie 1859, operă a întregului nostru popor. Peste mai puțin de două decenii, la 9 mai 1877, s-a proclamat independența de Stat a României. Putem spune că Războiul de Independență din anii 1877—1878, n-a fost numai războiul vechii Românii, ci războiul tuturor românilor, prin numeroșii voluntari transilvăneni și bucovineni care au luptat cu arma în mînă, ca și prin sutele de colecte făcute în teritoriile intracarpatice și în Bucovina, pentru sprijinirea armatei, a răniților, a orfanilor și a văduvelor de război.

În vara anului 1878 s-a făcut un nou pas pe calea unității, prin alipirea la România a străvechiului pămînt românesc dintre Dunăre și Mare — Dobrogea.

La 1 decembrie 1918, la Alba Iulia, oraș simbolic, în care Mihai Viteazul a înfăptuit unirea de la 1600, orașul pătimirii lui Horia, au răsunat — întîmpinate cu ovații nesfîrșite — cuvintele care aveau să fie pe veci înscrise în istoria României: „Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia, în ziua de 18 noiembrie (1 decembrie stil nou) 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dinșii la România".

Din peste o sută de mii de piepturi răsuna atunci biruința noastră asupra tuturor suferințelor trecute: „Trăiască România Mare"! De aceea, ziua de 1 decembrie 1918 este înscrisă cu litere de aur în cartea istoriei neamului românesc, căci ea a încununat vrerile de veacuri ale unui popor care a suferit în tăcere și cu demnitate, dar nu și-a plecat niciodată fruntea în fața asupritorilor.

Marea Unire din 1918 cu Patria mamă a desăvîrșit procesul unificării statale a națiunii române, a dus la făurirea visului milenar al unității. Ea era o încununare a luptei pline de sacrificii pe care a dus-o poporul veacuri în șir pentru înfăptuirea marelui ideal național. Tratatul de pace de la Versailles din 1919 (apoi cel încheiat cu Ungaria la Trianon, în 1920) nu a făcut altceva decît să consfințească o situație de fapt, marcînd desăvîrșirea unui îndelungat proces de făurire a statului român modern.

Pace pe pămînt

Noi n-am purces din patru vînturi
Să cucerim călări pămînturi,
Ci-am odrăslit în astă glie
Din început de veșnicie.
Nu ne-am deprins vieți a frînge
Nu am băut din cranii sînge,
Ci-am semănat în holdă grîu
Și fluier am purtat la brîu.
Ne țesem ii în patru iițe,
Cu barda ne cioplim troițe!
Avem eroi destui pe Criș,
Pe Mureș: Oarba — Păuliș.
Răzmerița acelor ani
Ne-au dat schilozi și mulți orfani
Și văduve cu fețe triste
Cu lacrimi frînte în batiste . . .
Din leatul presărat cu scrum
Noi astăzi ne-am croit alt drum
Un ev cu prunci ne-ndurerați
De mame bune mîngîiați.
Văzduh cu porumbei în zbor.
Pămînt cu cîntece de dor.
Amurg ce vraja și-o desface
Și zori cu clopote de pace
În orice zi, în orice ceas
Să înălțăm al nostru glas
Să cerem Cerului prea sfînt:
Să fie pace pe pămînt!

Pr. Traian Rusu-Șirianu

PREA FERICITUL PĂRINTE PATRIARH TEOCTIST

— Scurte date biobibliografice —

Întîistătătorul Bisericii noastre, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, a văzut lumina zilei la 7 februarie 1915, în satul Tocileni, com. Stăuceni, jud. Botoșani. Părinții Prea Fericirii Sale — evlavioși creștini, buni români și harnici gospodari Dumitru și Marghioala și-au dedicat viața creșterii în frica de Dumnezeu, în cultul muncii și iubirea de neam a celor nouă fii rămași în viață.

După ce urmează școala primară în satul natal, tînărul Teodor, cum s-a numit Prea Fericirea Sa din botez, își îndreaptă pașii la numai 14 ani spre mănăstirile Vorona și Neamț unde va face primele ascultări monahale. De aici va pleca în toamna anului 1932 spre a urma Seminarul monahal de la Mănăstirea Cernica. L-a avut ca director și sfătuitor în cele sufletești pe pururea pomenitul Chesarie Păunescu, viitorul episcop al Galaților și Dunării de Jos.

La 6 august 1935 este tuns în monahism la mănăstirea Bistrița, primind numele de călugărie — Teoctist, iar în 4 ianuarie 1937 este hirotonit ierodiacon, pe seama aceleiași mănăstiri.

După absolvirea seminarului, în 1940, a urmat cursurile Facultății de Teologie din București, fiind declarat licențiat în 1945. Paralel cu studiile universitare a slujit ca ierodiacon la catedrala patriarhală.

La 1 martie 1945 este transferat din postul de ierodiacon de la București pe postul de preot la catedrala mitropolitană din Iași, fiind hirotonit în 25 martie — praznicul Buneivestiri.

La Iași urmează doi ani și cursurile Facultății de Litere și Filozofie.

Pentru vrednicia și rîvna cu care și-a împlinit datoria a fost rînduit în diferite ascultări, pe toate onorîndu-le cu prisosință. Astfel a fost numit mare eclesiarh, apoi exarh al mănăstirilor din Moldova și, în cele din urmă, vicar administrativ. Ca o confirmare a meritelor pe care și le-a cîștigat prin ascultare și zel a fost ridicat la rangul de arhimandrit.

La cîrma mitropoliei Moldovei se afla, pe atunci, vrednicul ierarh, patriarhul de mai tîrziu al României — Justinian Marina. Alături de acesta, Prea Fericirea Sa se va dărui trup și suflet Moldovei copleșite de sărăcie, suferință și foamete în urma războiului și a îndelungatei secete.

Văzînd în sîrguinciosul arhimandrit Teoctist un om de mare perspectivă în viața noastră bisericească, patriarhul Justinian, ajungînd în fruntea Bisericii Ortodoxe Române, îl va aduce cu sine la București și în 1 martie 1950 îl propune pentru postul de episcop-vicar patriarhal. Hirotonia întru arhiereu a avut loc în 5 martie 1950, în biserica Sf. Spiridon-Nou din București. Întîistătătorul Bisericii noastre de atunci îi punea înainte tînărului episcop-vicar pilda lui Teoctist mitropolitul și povățuitorul lui Ștefan cel Mare ca domn al Moldovei.

Anii episcopatului la București au fost de asemenea ani de bogăție și însemnate împliniri pe toate planurile, săvîrșite însă în tăcere și cuviincioasă ascultare față de cel în care Prea Fericirea Sa vedea un bărbat providențial, în vremurile de răscruce pentru Biserica noastră și care a fost patriarhul Justinian.

Între anii 1950—1954 a îndeplinit și însemnata funcție de rector al Institutului Teologic Universitar din București.

Astfel s-a pregătit cu dăruire pentru slujiri și mai înalte.

Cînd în 1962 scaunul de episcop al Aradului a devenit vacant, Colegiul Electoral Bisericesc îl rînduiește pe Prea Sfințitul Episcop-vicar patriarhal Teoctist Botoșăneanul să păstorească în calitatea de episcop titular Eparhia de la granița de vest a României. Aici va înscrie în cei 11 ani de păstorire trainice împliniri în toate sectoarele vieții bisericești.

De la Arad va trece în 25 februarie 1973 la cîrma Arhiepiscopiei Craiovei, succedîndu-i vrednicului de pomenire mitropolit Firmilian, înscriind și aici însemnate realizări pe toate planurile.

Prin trecerea mitropolitului Iustin Moisescu al Moldovei și Sucevei la București, patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Teoctist al Olteniei îi va fi dat să se reîntoarcă pe plaiurile străbune, fiind ales duminică, 25 septembrie 1977 ca Mitropolit al Moldovei și Sucevei și instalat în această funcție în 9 octombrie 1977. Se părea că după mitropolitul Iustin Moisescu, care a lăsat în urmă în Arhiepiscopia Iașilor într-adevăr remarcabile împliniri, succesorul său n-ar prea avea multe de făcut. Înalt Prea Sfințitul Teoctist a dovedit însă că la mari împliniri pot și trebuie să li se adauge altele pe potrivă. Astfel a și lucrat Înalt Prea Sfinția Sa încît și-a înscris cu temeinicie numele în istoria acestui important centru mitropolitan al țării.

Încercînd fie și o simplă schițare a biografiei Întîistătătorului Bisericii noastre, nu vom putea omite însemnatele realizări pe planul scrisului teologic. Lista bibliografică a Prea Fericirii Sale însumează peste 500 de titluri (articole, studii, cuvîntări). Dintre acestea o parte au apărut în volume. Se cuvin menționate aici: monografia „Mitropolitul Iacob Putneanul", apărută la Neamț în 1978, însumînd 124 pagini și cele două volume: „Pe treptele slujirii creștine", apărute tot la Neamț, în 1980 și cu un total de 828 pagini.

DESFĂȘURAREA ALEGERII ȘI INSTALĂRII . . .

(Continuare în pag. a 6-a)

română o sinceră și frumoasă urare pentru noul patriarh și pentru Biserica Ortodoxă Română.

Din partea Conferinței Bisericilor Europene a vorbit Dr. Glen Williams, care a evocat prețioasa contribuție adusă în cadrul acestei organizații de către Prea Fericirea Sa, spunînd: „Ați adus în cadrul Conferinței Bisericilor Europene înțelepciunea Dumneavoastră sănătoasă, iar eu am beneficiat personal de pe urma ei cu ocazia unor discuții pe care le-am avut împreună. Deținați acea înțelepciune la care ajunge cineva după ani lungi de experiență. . . . Întotdeauna cînd a fost vorba în organizația noastră de relații, pe un plan superior, între Biserici sau pe un plan și mai înalt de relații între popoarele Europei și ale întregii lumi, preocuparea Dumneavoastră a fost întotdeauna aceeași: instaurarea dreptății și a păcii".

Dr. Lubomir Mirejovsky — Secretar general al Conferinței Creștine pentru Pace a adus salutul acestei organizații și al președinților Károly Toth și I. P. S. Filaret de Kiev. Vorbitorul a arătat că Biserica Ortodoxă Română este una dintre fondatoarele C. C. P. Ea a înțeles bine rostul acestei mișcări încă de la început. Românii au adus totdeauna în adunările generale ale Conferinței Creștine pentru Pace ceva specific, ceva ce alții n-au putut să aducă. Ei au înțeles ce înseamnă eliberarea națională, independența și identitatea națională.

Hotărîrea recentă a României de a reduce cu 5 la sută cheltuielile militare va fi fără îndoială un bun exemplu în familia tuturor țărilor lumii.

Din partea cultelor din țara noastră au dat expresie sentimentelor de sinceră dragoste frățească față de Prea Fericirea Sa și Biserica Ortodoxă Română: P. S. Episcop Ioan Robu, conducătorul Arhiepiscopiei Romano-Catolice din București, Eminența Sa Dr. Moses Rosen, șef rabinul Cultului Mozaic din Republica Socialistă România, Eminența Sa Papp László, Episcopul Eparhiei Reformate din Oradea și Eminența Sa Albert Klein, Episcop al Episcopiei Evanghelice C. A. din România.

P. C. Pr. Ioan Bugariu — vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Misionare Române din America a prezentat felicitări și bune urări din partea I.P.S. Victorin, a preoților și credincioșilor români de peste ocean.

I. P. S. Adrian Hrițcu, al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române pentru Europa Centrală și Apuseană a vorbit în numele slujitorilor bisericești, prezenți și aceștia în persoană la București, și a credincioșilor pe care ei îi păstoresc.

Dl. prof. Virgil Cîndea a adus salutul Asociației „România" și al publicației „Tribuna României".

Prea Cuviosul Arhim. Nifon Saikaly a reprezentat Patriarhia Antiohiei și a adus salutul Întîistătătorului acesteia Sanctitatea Sa Ignatie al IV-lea. „Am venit — a spus vorbitorul — să aducem mărturia legăturilor frățești care unesc Bisericile noastre de secole, legături care se vor dezvolta spre binele Bisericilor și al popoarelor noastre".

I. P. S. Mitropolit Antonie al Ardealului a dat expresie încă o dată bucuriei pe care o nutresc clerul și credincioșii Bisericii noastre strămoșești pentru actul deosebit de însemnat de a se fi pus din nou în rînduială viața noastră bisericească românească prin alegerea în locul vrednicului de pomenire Iustin, a vrednicului de cinste și cinstire în acest rang Patriarh Teoctist.

Ultimul vorbitor a fost I. P. S. Mitropolit Chrisostom de Mira care a transmis încă o dată binecuvîntarea și îmbrățișarea frățească a Sanctității Sale Demetrios I, Patriarhul Ecumenic.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a mulțumit tuturor cordial pentru urările transmise, pentru cinstitoarele gînduri și cuvinte la adresa Bisericii Ortodoxe Române, a țării și poporului român.

Prea Fericirea Sa a toastat pentru sănătatea și îndelungata înzilire a conducătorului iubit al patriei, Domnul Nicolae Ceaușescu, dînd glas încă o dată hotărîrii ferme a ierarhilor, slujitorilor și credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române de a sluji cu toată dăruirea idealurile și interesele vrednicului nostru popor.

La ora 20, corul studenților Institutului Teologic Universitar din București și Corala Patriarhiei Române au oferit în Aula Institutului Teologic din București un bogat și înălțător concert în cinstea instalării Prea Fericirii Sale, Prea Fericitului Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Nu numai la București ci și în întreaga țară, preoții și credincioșii Bisericii noastre strămoșești au înălțat fierbinți rugăciuni pentru un început bun al arhipăstoririi Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, pentru sănătatea Sa, pentru prosperitatea țării și fericirea poporului român, pentru pacea întregii lumi.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. *Antonie Plămădeală,* Mitropolitul Ardealului — președinte; Pr. prof. Dr. *Dumitru Abrudan* — redactor responsabil; Diac. prof. Dr. *Aurel Jivi,* Arhid. *Gheorghe Papuc,* Pr. prof. Dr. *Mircea Păcurariu;* tehnoredactori: Diac. *Ezechil Oancea,* Pr. *Teodor Damian;* corector: Pr. *Vartolomeu Constantinescu.*

Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P. O. Box 12-201, telex 10376 presfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

ABONAMENTUL pe un an: 150 lei. Cont nr. 45.10.4.09.2 **Taxa poștală plătită în numerar** **Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu** | 44.206 |